

Sisekaitseakadeemia
Politsei- ja piirivalvekolledž

Marge Tamme

**KURITEOENNETUS TURVALISE KESKKONNA KUJUNDAMISE
KAUDU (KRISTIINE LINNAOSA NÄITEL)**

Lõputöö

Juhendaja:
Uno Traat, SKA lektor
Kaasjuhendaja:
Kairi Ränk

Muraste 2015

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Politsei- ja piirivalvekolledž	Kaitsmise kuu ja aasta: juuni 2015
Töö pealkiri eesti keeles: „Kuriteoennetus turvalise keskkonna kujundamise kaudu (Kristiine linnaosa näitel)“	
Töö pealkiri võõrkeeles: Crime prevention through environmental design (example of Kristiine borough)	
Lühikokkuvõte: Lõputöö on kirjutatud eesti keeles, eesti- ja inglisekeelse kokkuvõttega. Töö koosneb 69 -leheküljest, millest põhiosa moodustab 43 -lehekülge. Autor kasutas lõputöö koostamisel 40 eesti- ja inglise keelset allikat. Töös on 8 joonist ja 15 lisa sh 3 tabelit.	
Lõputöös käsitletav probleem seisneb selles, Eestis on CPTED veel võrdlemisi tundmatu termin ning sellistel põhimõtete järgi pole ennetusega teadlikult varem tegeletud. PPA erinevates struktuuriüksustes on võrdlemisi vähe CPTED-iga kokkupuutunud ametnikke või puuduvad need mõnes piirkonnas sootuks. Samuti pole selliseid eksperte ka koostööpartneritel – kohalikes omavalitsustes (edaspidi KOV) ja kodanikuühendustes. Praegu on alustatud CPTED ekspertide koolitamist ning koostamisel on esimene eestikeelne käsiraamat, et toetada CPTED põhimõtete rakendamist praktikas.	
Probleemiks on ka hälbiv käitumine Kristiine piirkonnas, mis häirib kogukonda – asotsiaalse eluviisiga inimeste hulk tänavatel, alkoholi liigtarvitamine ja narkomaania.	
Lõpuöö eesmärk on anda ülevaade CPTED-st, analüüsida Kristiine linnaosa CPTED põhimõtetejärgi ja otsida lahendusi Kristiine piirkonna probleemidele.	
Probleemi lahendamiseks ja eesmärgi saavutamiseks on püsistatud neli uurimisküsimust, milledele leiti vastused järgmise nelja uurimisülesande kaudu: anda ülevaade kuriteoennetusest ja CPTED teoriast; analüüsida tehtud ennetustöid Kristiine piirkonnas; analüüsida ja kaardistada kuritegude toimepanemist Kristiine LO-s kuritegevusstatistika põhjal; tuginedes analüüsile teha ettepanekud CPTED tõhusamaks rakendamiseks Kristiine LO-s.	
Tõstatatud probleemküsimused on järgmised: kuivõrd on võetud arvesse CPTED põhimõtteid kuriteoennetusega seonduvalt Kristiine piirkonnas ning kui palju on koostatud ja teoks tehtud ennetusprojekte vastava teemaga seoses?	
Lisa: DVD	
Võtmesõnad: kuriteoennetus, keskkonna kujundamine, kuumad kohad, kuuma koha kaart. (link eesti märksõnastikule)	
Võõrkeelsed võtmesõnad: crime prevention, environmental design, hot spot, hot spot map.	
Lõputöö seos riiklike arengukavade ja prioriteetidega:	
<ul style="list-style-type: none">• „Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018“• „Vägivalla ennetamise strateegia 2015 – 2020“• „Politsei süüteoennetusliku tegevuse juhend“• Politsei- ja Piirivalveameti ennetustegevuste 2015. aastaplaan	
Säilitamise koht: PPK raamatukogu	
Töö autor: Marge Tamme	
Olen koostanud lõputöö iseseisvalt. Kõik lõputöö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, seisukohad, kirjalikest allikatest ja mujal allikates saadud info on nõuetekohaselt viidatud. Olen nõus oma lõputöö avaldamisega elektroonilises keskkonnas.	
Allkiri:	
Vastab lõputöö nõuetele juhendaja: Uno Traat	allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele kaasjuhendaja: Kairi Ränk	allkiri:
Kaitsmisele lubatud kolledži direktor/ instituudi juhendaja: Priit Heinsoo	allkiri:

MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU

ALIS – Politsei- ja Piirivalveameti analüüsi- ja andmelao infosüsteem

CPTED – kuriteoennetus turvalise keskkonna kujundamise kaudu (ingl *crime prevention through environmental design*)

CPTED JUHEND – CPTED juhend, mis on mõeldud politseiametnikele

GIS – geoinfosüsteem ehk kohateabesüsteem. Kuritegusid kaardile kandes kasutatakse geograafilise informatsiooni süsteemi, mis lubab kuritegusid analüüsida, et tuvastada kuritegude kuumad kohad koos teiste kuritegevuse suundumuste ja muustritega

KRISTIINE LO – Kristiine linnaosa

KRISTIINE LOV – Kristiine Linnaosa Valitsus

KOV – kohalik omavalitsus

KURITEGEVUSE ÜP – kuritegevuse ümberpaiknemine ehk kuriteo ruumiline liikumine (ingl *crime displacement*)

KUUMA KOHA KAART – kaart kuumadest kohtadest, millele on märgitud kõige suurema kuritegevusstatistikaga piirkond

KUUM KOHT – kuritegude tulipunkt ehk nn kuritegude kuum koht (ingl *hot spot*)

PPA – Politsei- ja Piirivalveamet

PP – põhja prefektuur

SDNA – isiku vara märgistamise vahendi nimetus SelectaDNA

SISUKORD

MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU	3
SISSEJUHATUS.....	6
1. KURITEOENNETUSE OLEMUS	9
1.1. Kuriteoennetuse mõiste.....	9
1.2. CPTED olemus ja põhimõtted	13
1.3. Kartograafia ja kuritegude kaardistamine.....	18
2. EMPIIRILISE UURINGU PROTSESS JA METOODIKA KRISTIINE LINNAOSAS	21
2.1. Uurimistöö metoodika ja protsess.....	21
2.2. Kuritegude analüüs 2005-2014.....	22
2.3. Kristiine piirkonnas tehtud ennetusprojektide analüüs.....	26
2.4. Intervjuu tulemused	29
2.5. Analüüs vaadeldud ja fotografeeritud piirkonnast.....	32
2.6. Mahajäetud majad – piirkonna kaardistamine	33
3. JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD	35
KOKKUVÕTE.....	38
SUMMARY	41
VIITATUD ALLIKATE LOETELU	44
JOONISTE JA TABELITE LOETELU	48
LISAD	49
Lisa 1. Registreeritud kuriteod Tallinnas ajavahemikul 2005-2014.....	49
Lisa 2. Registreeritud kuriteod Kristiine linnaosas ajavahemikul 2005-2014	49
Lisa 3. Mahajäetud majade tabel 2015. aasta seisuga (Ränk, 2015; autori koostatud)	50
Lisa 4. Ekspertintervjuu Kristel Tamm	52
Lisa 5. Ekspertintervjuu Kristel-Liis Kaunismaa	54
Lisa 6. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaaegade kaupa 2013. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud).....	55
Lisa 7. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaaegade kaupa 2014. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud).....	56
Lisa 8. 2013. aasta Kristiine piirkonna kuritegude kuuma koha kaart	58
Lisa 9. 2014. aasta Kristiine piirkonna kuritegude kuuma koha kaart	59
Lisa 10. Kristiine piirkonna kaart.....	60

Lisa 11. Fotomaterjal ebaturvalisest kohast Kotka 1, Tallinn	61
Lisa 12. Tondi kasarmute ümbrus, Marsi 6, Tallinn	61
Lisa 13. Tondi sõjaväekasarmute ümbrus, Tallinn.....	62
Lisa 14. PPA Lääne-Harju politseijaoskonna 2005-2014 aasta ennetusprojektide tabel (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)	63
Lisa 15. DVD 2014. aasta CPTED projekti seminari video	75

SISSEJUHATUS

Hästi toimiva ühiskonna alustalad on stabiilne majanduslik olukord, soodsad looduslikud ja keskkonna-tingimused, ühiskondlikult tunnustatud poliitilised otsused ja mitu teist tegurit.

Hoolimata asjaolust, et ühiskonnale endale on omane soov turvalisuse järele ning alateadlikult soovib hästi toimiv ühiskond turvalisust ise „taastoota“ on siiski nõ kõrvalekalletega tegelemiseks ellu kutsutud politsei kui üldkorrakaitseorgan. Politsei- ja Piirivalveametile (edaspidi PPA) seatud ülesannetest on üks spetsiifilisemaid ja pikema toimealisi ennetustegevusi. Ennetuse kaudu on võimalik maandada riskikäitumise tegureid ning vähendada kuritegevuse tekke võimalikkust ühiskonnas. Üks kuriteoennetuse vorme on kuriteoennetus turvalise keskkonna kujundamise kaudu (ingl *crime prevention through environmental design*, edaspidi CPTED). Peaarinevuseks teiste kuriteoennetusvormide ees on tegelemine ruumiga kui potentsiaalse riskiteguriga. Teisisõnu toimib CPTED põhine ennetus turvalise ruumi kujundamise kaudu. CPTED põhimõtete paremaks rakendamiseks tuleb turvalise ruumi kujundamisele kaasata kohalikud poliitikud, kogukond ja politsei. Näitena on võimalik tuua Soomes, Muotiala piirkonnas kasutatud kuriteoennetusmudeli.

Kuriteoennetuse põhieesmärk on õigusrikkumiste vähendamine, kuid lisaks sellele, tagab efektiivne ennetustöö ka üldise turvatunde suurenemise erinevates ühiskonnakihtides. Teisisõnu, kui kuritegusid pannakse toime piirkonnas vähem, on ennetavad meetmed olnud efektiivsed ning õigusrikkumiste vähesuse tõttu on suurenenud „korra“ tunne ning inimesed tunnetavad turvalisust enda ümber paremini ja pidevalt.

Euroopa Liidu (edaspidi EL) nõukogu on muuhulgas seadnud 2011. aastal üheks olulisemaks tegevuseks CPTED rakendamise liikmesriikides (Euroopa Liit, 2011).

Autori hinnangul on Eestis CPTED veel võrdlemisi tundmatu termin ning sellistel põhimõtetel pole teadlikult ennetusega varem tegeletud. Antud töö autori teostatud intervjuus selgub, et PPA erinevates struktuuriüksustes on võrdlemisi vähe CPTED-iga kokkupuutunud ametnikke või puuduvad need osades piirkondades sootuks. Sammuti selleks, et teostada efektiivsemat ennetustööd, pole selliseid eksperte ka PPA koostööpartneritel – kohalikes omavalitsustes (edaspidi KOV) ning kodanikuühendustes. Praegu on alustatud CPTED ekspertide koolitamist ning koostamisel on esimene eestikeelne käsiraamat toetamaks CPTED põhimõtete rakendamist praktikas.

Lisak teema aktuaalsust kinnitavad erinevad EL sisejulgeoleku strateegiad „Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018“ ja „Kuritegevuse ennetamine teadmispõhise strateegia poole“ (ingl *"Towards a knowledge-based strategy to prevent crime"*) (Euroopa Liit, 2001).

Autor keskendub Kristiine linnaosale (edaspidi Kristiine LO). Kristiine LO-s elab 01.07.2014. aasta seisuga 31 438 inimest ja on üks väiksemaid linnaosasisid (Kuulpak, 2014, lk 31). Autor valis Kristiine LO, sest see on autori tulevase politseitöö piirkond ning autor tahab saada paremat ülevaadet praegu piirkonnas tehtavast ennetustööst.

Tunnetuslikult on kogukonnale kõige häirivamaks hälbivate st, mittetunnustatud käitumismudelite kasutamine avalikus ruumis – asotsiaalse eluviisiga hulk tänavatel, alkoholi liigtarvitamine ja narkomaania. Nimetatud käitumisega kokkupuutuval inimesele annab see tunnistust korra puudumisest ning seetõttu on autori hinnangul nõrgestatud inimese personaalne turvatunne ja on suurenenud kuriteohirm.

Käsitledes CPTED põhimõtteid, siinne lõputöö püüab leida võimalusi kuritegevuse ja kuriteohirmu vähendamiseks Kristiine LO-s. Kitsaskohtade kirjeldus, tekkepõhjused ning pakutavad lahendused ja ettepanekud loovad paremad võimalused PPA-le ja KOV-le koos kogukonnaga kuritegevusega võitlemiseks.

Autorile teadaolevalt ei ole CPTED põhimõtteid varem Eestis teadlikult rakendatud, seega on oluline käsitleda seda, EL-is aktuaalset uurimissuunda põhjalikumalt. Muuhulgas kasutatakse töö tulemusi õppematerjalide koostamisel Sisekaitseakadeemia kadettidele ja juba töötavatele politseiametnikele.

Seega on autori tõstatatud probleemküsimused järgmised: kuivõrd on võetud arvesse CPTED põhimõtteid kuriteoennetusega seonduvalt Kristiine piirkonnas ning kui palju on koostatud ja teoks tehtud ennetusprojekte seoses CPTED põhimõtetega kuriteoennetuses?

Töö **eesmärk** on anda ülevaade kuriteoennetusest turvalise keskkonna kujundamise kaudu, analüüsida Kristiine piirkonda eeltoodud alusel ja otsida lahendusi Kristiine piirkonna probleemidele.

Lõputöö eesmärgi paremaks täimiseks on püsistatud neli uurimisküsimust ja –ülesannet.

Uurimisküsimused:

1. Millised on CPTED ja kuriteoennetuse teoreetilised lähtekohad?
2. Missuguseid projekte on Kristiine LO-s tehtud CPTED põhimõtete alusel?
3. Millised on peamised „kuumad kohad“ (ingl *hot spot*, edaspidi kuumad kohad) ja kuriteod Kristiine LO-s?
4. Millised CPTED meetmeid on võimalik kasutsele võtta, et Kristiine piirkond muuta turvalisemaks?

Uurimisülesanded:

1. anda ülevaade kuriteoennetusest ja CPTED teooriast;
2. analüüsida tehtud ennetustöid Kristiine piirkonnas;
3. analüüsida ja kaardistada kuritegude toimepanemist Kristiine LO-s lähtuvalt kuritegevusstatistikast;
4. analüüsi põhjal teha ettepanekud CPTED tõhusamaks rakendamiseks Kristiine LO-s.

Lõputöö uurimisstrateegiana kasutatakse kaardistavat uuringut, kus kohaldatakse kvalitatiivset andmete kogumise meetodit. Lõputöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis analüüsitakse teoreetilisi käsitlusi CPTED ja kuriteoennetuse valdkonnas. Teises peatükis on kajastatud empiirilise uuringu protsessi ja selle tulemusi, mille raames on läbi viidud intervjuud, analüüsitud Kristiine LO-s tehtud ennetusprojekte ning on vaadeldud piirkonna keskmiselt suurema süütegude statistikaga paikkondi. Kolmandas peatükis on analüüsitud tulemusi ning esitatud ettepanekud CPTED tõhusamaks rakendamiseks Kristiine LO-s.

Autor on seotud CPTED-ga alates 2014. aasta suvest, kui viibis praktikal ning on osalenud mitmel koolitusmoodulil nii Eestis kui ka Soomes. CPTED ühisprojekti raames koostas autor koostöös teiste politseiametnikega esitluse, mille autor esitles Soomes seminaril teistele projektis olevatele inimestele. Sama koolitusmooduli esitluseks valmistas autor individuaalselt Kristiine piirkonna video (vt lisa 15), kus on esile toodud konkreetsed puudujäägid keskkonnas, esolevad probleemid ning ülevaade probleemsetest kohtadest Kristiine piirkonnas.

Lisaks koolitusmoodulitele ja esitlustele on autor aktiivselt kaasatud CPTED-teemalise eestikeelse käsiraamatu valmimisse (edaspidi käsiraamat). Enne käsiraamatu valmimist koostatakse CPTED kursuse väljaanne „*Publication of CPTED course*“ (eesti keeles „Turvalise planeerimise publikatsioon“), mille kokkupanemisel oli siinse töö autor üks toimetajatest.

1. KURITEOENNETUSE OLEMUS

Käesoleva peatüki eesmärk on saada vastus esimesele uurimisküsimusele ja täita esimest uurimisülesannet – analüüsida teoreetilisi käsitlusi kuriteoennetuse ja CPTED valdkonnas.

Peatükis käsitletakse politsei piirkondlikku ennetustöö taset, kuriteoennetustasandeid, CPTED ajalugu ja CPTED arengut Eestis. Lisaks on antud lühiülevaade PPA analüüsi- ja andmelao infosüsteemist (edaspidi ALIS), mille abil on autor töösse lisanud kuuma koha kaardid.

1.1. Kuriteoennetuse mõiste

Kuriteoennetuse mõiste on sarnane süüteoennetuse mõistega, erinedes pisut oma kitsama sisu ja kuritegudele suunatuse poolest.

Mõiste kohta ei ole ühtset ja üldtunnustatud definitsiooni, seega laiemalt levinud definitsioon võib olla järnev: kuriteoennetu hõlmab strateegiaid ja meetmeid, mida kasutades püütakse vähendada kuritegude riski. Lisaks püütakse vähendada kuriteohirmu ja kuritegude kahjulikke mõjusid indiviididele ning ühiskonnale (Ekblom, 1988, tsit Vanaisak, 2014).

Kuriteoennetuse eesmärk on ära hoida kriminaalse tegevuse tõttu aset leidnud tagajärgi (Greene, 2007, p. 328). Kuriteoennetus algab iga indiviidi teadlikkusest planeerida oma elukorraldust selliselt, et tõenäosus sattuda ohuolukordadesse on viidud miinimumini (Riigikogu, 2008).

Kuriteoennetuses näol on võimalik rakendada erinevaid ennetusprogramme ja -projekte. Neid meetmeid on võimalik kasutusele võtta nii avalikus kui ka erasektoris, mistõttu on oluline kuriteoennetusse kaasata kogukonna kõik liikmed.

Kogukonna liikmed on võimalik ära jagada kolme tasandi vahel: riik, KOV ja kodanike- ning vabauhendused. Riigi esindaja on siinse töö kontekstis eelkõige PPA ning kodanikeühenduste koostatud mittetulundusühingud, haridusasutused, kiriklikud organisatsioonid ja vabatahtlikud (Luuk *et al.*, 2014, lk 4).

Kuriteoennetuse valdkonna strateegilisi otsuseid võtavad vastu ministeeriumid ja Süüteoennetuse Nõukogu (korraakaitseadus, 2015). Esialgu nimetati Süüteoennetuse Nõukogu selle loomisel 1993. aastal Kriminaalpreventsiooni Nõukoguks (Pärn, 2007, lk 6). Tegemist on valdkonna ekspertidest koosneva komisjoniga, mille eesmärgiks on (vastavalt Vabariigi Valitsuse seadusele) nõustada Vabariigi valitsust ja anda soovitusi ennetusküsimustega tegelemiseks (Justiitsministeerium, 2015).

2003. aastal, kui muutus kriminaalpreventsiooni nõukogu koosseis, muudeti nõukogu nime. Nõukogu koosseisu muutmisel muudeti nõukogu nime ehk varasem kriminaalpreventsiooni

nõukogust nimetati ümber kuriteoennetuse nõukoguks, mis Vabariigi Valitsuse poolt kinnitati 05.08.2003.a. Viimane nime muutus oli 2015. aastal, seoses korrakaitseaduse rakendamisega 1.07.2014. Nimeks sai nõukogule süüteoennetuse nõukogu ja tema ülesanded on sätestatud korrakaitseaduse §-s 20 kui ka tegevuse korraldus on määratletud 27.05.2015 Vabariigi Valitsuse määruses nr 19. (Justiitsministeerium, 2015)

Justiitsministeeriumil on kuriteoennetuse läbiviimisel juhtiv roll. Selle eesmärk on suurendada ennetustöö tähtsust, luues selleks õiguslikud raamid, algatada ennetustöölaseid uuringuid ning toetada moraalselt ja rahaliselt ennetusprojekte ja -programme. Seda mõtet kinnitab autori jaoks dokument „Justiitsministeeriumi valitsemisala arengukava 2015-2018“ (Justiitsministeerium, 2015).

PPA-l on kuriteoennetuses samuti tähtis roll ja see on põhjustatud hetkel kehtiva korrakaitseadusega, läbi mille rõhutatakse ennetuse olulisust.

Korrakaitseaduse 2. peatükis on esitatud järgmised teemad (korrakaitseadus, 2015):

1. mis on ennetus;
2. millised on ennetusmeetmed;
3. millised ülesanded on riigil ennetuses;
4. süüteoennetuse nõukogu ülesanded;
5. kodanikujuulguse aumärgi andmise kord ja ennetustöö rahastamine.

Lisaks korrakaitseadusele, on autori hinnangul Eestis viis tähtsamat kuriteoennetusega seotud dokumenti:

1. „Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018“;
2. „Vägivalla ennetamise strateegia 2015-2020“;
3. „Politsei süüteoennetusliku tegevuse juhend“;
4. Politsei- ja Piirivalveameti ennetustegevuste 2015. aastaplaan;
5. korrakaitseadus.

Politsei piirkondlik ennetustöö

Autori hinnangul on kõige olulisem **piirkondliku** ennetustöö tase, mida on järk-järgult suurendatud, nt viimase PPA reformi käigus 2014. aasta oktoobris.

Seda autori mõtet kinnitab ka Justiitsministeerium. Piirkondlikust ehk kohalikest tasandist algab kuriteoennetus, mistõttu on oluline sellel tasemel preventsiiooniga tegelda ja kaasata kõiki osapooli. Kandvat rolli omab kohalikul tasandil KOV (Justiitsministeerium, 2015) ning seoses sellega on ka teatud kohustus KOV-l. Nimelt ennetustööga seonduvalt on Kristiine Linnaosa Valitsuse (edaspidi

Kristiine LOV) põhimääruses (Tallinna Linnavolikogu, 2006) kirjas Kristiine LOV õigused ja kohustused.

„Kohaliku omavalitsuse ülesandeks on kohalikku elanikkonda ning era- ja mittetulundussektorit kaasates vähendada süütegusid soodustavaid tegureid“ (Justiitsministeerium, 2015). Sarnase mõttekäiguga on kirjanik Jacobs (1961) esile toonud, et politsei on küll vajalik linnatänavate rahu säilitamiseks, kuid eelkõige hoiavad ja kontrollivad kogukonna liikmed ise peaaegu teadmata ja vabatahtlikult oma piirkonnas korda.

Kuriteoennetustasandid

Kuriteoennetus on jagatud kolme omavahel seotud tasandi vahel: esmane ehk **sotsiaalne**, teine ehk **olustikuline** ja kolmas ehk **tagajärgedega tegelemine** (Rohuniit, 2007, lk 6).

Sotsiaalne ennetustasand sisaldab kuritegevust põhjustavate tegurite mõjustamist sotsiaal-, haridus-, noorte-, kultuuri-, kiriku-, majanduspoliitika ja arenguprogrammide koostamise kaudu. Tegemist on strateegiaga, mis on suunatud kogu ühiskonnale, ja mille põhieesmärk on parandada sotsialiseerimistingimusi. (Hilborn, 2007, lk 149)

Eesmärk on luua vajalikud eeldused ja parimad tingimused kõigi ühiskonnaliikmete sotsialiseerimiseks arvestades ühiskonnas püstitatud sihte. Oluline on tagada kõigi ühiskonnaliikmete efektiivne sotsialiseerimine. Samuti on tähtis elutingimuste parandamine elamurajooni planeeringu täiustamise kaudu ja tööhõive parandamine, millega tagatakse töökohad. Lisaks oluline on tagada ka vaba aeg ja puhkus. Nende tingimuste tagamisel on eelduseks, et seda tehakse enne, kui jõutakse toime panna kuritegu või väärtegu. (Rohuniit, 2007, lk 7)

Siinkohal rõhutab autor, et just planeerimisprotsessi käigus peaks CPTED põhimõtete järgi ennetusega tegelema, mitte aga reageerima pärast teatud hulka süütegusid ehk tegelema tagajärgedega.

Olustikuline ennetustasand on teisese tasandi ennetus ehk situatsiooniline ennetus, mille tulemusena vähendatakse ja tõkestatakse kuritegevust antud ennetustasandi rakendamisega piirkonnas. See tasand saavutatakse näiteks politsei poolt avaliku korra tagamise kaudu, piirkonnas tegutseva turvaettevõttega koostöös, naabrivalve abil või mõne muu kodanikuühendusega. (Rohuniit, 2007, lk 7) Seega keskendub olustikuline ennetustöö võimaluste vähendamise strateegiale.

Olustikuline kuriteoennetus põhineb keskkonna kriminoloogia teooriatel, sisaldades muuhulgas argielu teooriat ja ratsionaalse valiku teooriat. Kuriteo aluseks on võimalikkus. Kuriteo põhjus või motiiv ja kuriteo sooritamise võimalikkus on kaks peamist kuriteo asetleidmise põhjust. Selleks, et kuritegu saaks toimuda, ei saa üht olla ilma teiseta. (Fisher & Lab, 2010, p. 880)

Näitena võib tuua Ameerika Ühendriigid (edaspidi USA) ja Suurbritannia. USA-s on mõrvade sooritamise tõenäosus on 6-8 korda suurem kui Suurbritannias või teistes Euroopa riikides. Suur mõrvade arv USA-s ei ole tingitud kurjategijate rohkest osakaalust sealses ühiskonnas, vaid sellest, et relvad, eriti käsirelvad, on liiga laialtlevinult kättesaadavad. Teisisõnu on relvade kättesaadavus oluline osa mõrva situatsioonilise ajendina ja annab võimalikkuse mõrva toimumisele. (Fisher & Lab, 2010, p. 880)

Enne kuriteo toimepanemist kurjategija kalkuleerib kaht tegurit – kas kuritegu on kasumlik ja väärt toimepanemist ning milline on läbikukkumisrisk. Kasu ei ole alati materiaalne, see võib olla põnevus, seks, võim, joovastus, kättemaks, tunnustamine, lojaalsus ja armastus – kõik, mida inimene vajab. Nende valikud võivad olla tehtud emotsionaalse surve all või joobes. Valikuid võib mõjutada ka ajasurve (otsus tehakse sekundi murdosa vältel), hooletus, asjatundmatus või mõtlematus. (Fisher & Lab, 2010, p. 880)

Nendel põhimõtetel on tähtsad järelused olustikulise kuriteoennetuse jaoks. Esiteks, kui kasvavad võimalused kuritegu sooritada, siis sooritavad kriminaalselt meeletatud isikud kuritegusid rohkem. Teiseks, kui on lihtne võimalus kuritegu toime panna, saab seadusekuulekat inimest mõjutada selles suunas, et ta paneb toime kuriteo. (Fisher & Lab, 2010, p. 880)

Seega on ennetuse eesmärk autori arvates raskendada süütegude toimepanemist, mõjutades juba varases staadiumis võimalikke õigusrikkujaid või kuriteo võimalikke toimepanemiskohti.

Kuriteoennetus keskendub konkreetsetele kuriteoliikidele või korratustele ning analüüsib kasvavat probleemi just nendes kohtades, kus see enim esineb. Seda tehes on eesmärk välja selgitada projekteerimise erisusi, mis vähendavad kuritegevust minimaalse majandusliku ja sotsiaalse kuluga. Sellised muutused on potentsiaalsetele õigusrikkujatele heidutavad, kuna selle läbi muutub kuriteo sooritus raskemaks. See teeb kuriteo vähem tasuvamaks ning vähendab selle toimepanemisel kaasnevaid hüvesid. (Fisher & Lab, 2010, p. 879)

Selleks, et aru saada, kuidas spetsiifilise vormiga kuritegu on sooritatud, tuleb analüüsida seda kurjategija motiivist lähtuvalt. Uurimisel võivad ülekuulamised kurjategijatega olla kasulikud, kuid alternatiiv on „mõelda nagu pätt“. See strateegia tähendab end kurjategija rolli asetamist ja otsuste vastu võtmist kurjategija seisukohalt lähtuvalt. (Fisher & Lab, 2010, p. 881)

Näiteks peavad murdvargad otsustama, millist maja rünnata; kuidas saada sisse; milline valdus valida; kuidas lahkuda majast nii, et neid ei avastata; kas saadud vara müüa või jätta endale, ja kui müüa, siis kuidas, kellele, mis hinda küsida ja kuidas teha kindlaks, et varastatud asju jälitades ei jõuta nendeni tagasi. Kui detailselt aru saada, kuidas kuritegu on sooritatud, on see abiks, et otsida erinevaid sekkumisviise.

Fisher & Lab (2010, p. 881) on esile toonud, et kuriteoennetus ei ole tõhus, kui sellel puudub eesmärk kuriteo toimepanemise algpõhust välja selgitada ja seda ennetada. Põhjuse täielikum mõistmine võimaldab kuriteoennetus kasutusele võtta meetmed, mis võimaldab seda protsessi tõhustada. (Fisher & Lab, 2010, p. 881)

Tagajärgedega tegelemise tasand on eelkõike karistusõiguslik ja politseiline strateegia korduvkuritegude vähendamiseks. Põhirõhk on selle tasandi inidviididel, kes on juba süüteo toime pannud. Samas tegeletakse ka kuriteoohvrite abistamisega, püüdes vähendada või muul viisil heastada kuritegudega tekitatud kahju (Kriminaalpoliitika, 2014).

Rohuniit (2007, lk 8) toob oma magistritöös esile, et ennetusvahendid ei ole üksnes formaalsed karistusõiguslikud sanktsioonid, vaid nende hulka kuuluvad veel kurjategija ja ohvri lepitamine, võimalus kuritegevusmenetlus lõpetada otstarbekuse kaalutlusel jms.

Ennetusvahendina kasutatakse näiteks vihajuhtimise programme, alternatiivkaristuse rakendamist, ametioskuste õpetamist, kriminaalhoolduse tõhustamist jms (Traat, 2014).

1.2. CPTED olemus ja põhimõtted

CPTED on oluline osa kuriteoennetuses, see vähendab kuritegevust ja parandab inimeste elukvaliteeti. CPTED on kuriteoennetuses erialadevaheline lähenemise viis. Eesmärk on ära hoida kuritegelik käitumine turvalise keskkonna kujundamise kaudu. CPTED peamine eeldus on heidutada õigusrikkujat nii, et ta ei sooritaks kuritegu. (City of Colorado Springs, 2014)

Kuriteoennetuse puhul keskkonna kujunduse kaudu langeb rõhk kujundamisele ning läbimõeldud ruumi kasutusele (Atlas, 2013, pp. 25-30). Peamiselt rakendatakse CPTED põhimõtteid erinevate hoonete projekteerimises, elumajade ehituses ja haljastuse rajamises.

CPTED põhimõtted

Elukeskkonna läbimõeldud disain ja ehituskeskkonna efektiivne kasutamine võib oluliselt vähendada kuritegevust, samuti võib see vähendada kuritegevuse hirmu ja parandada elukvaliteeti.

Kuriteoennetus turvalise keskkonna kujundamise kaudu hõlmab kuut põhimõtet:

- 1. jälgitavuse (formaalne ja mitteformaalne) põhimõte;**
- 2. territoriaalsuse põhimõte;**
- 3. juurdepääsu kontrolli põhimõte;**
- 4. sihtmärgi karastamise/tugevdamise põhimõte;**
- 5. aktiivsuse toetuse põhimõte;**
- 6. maine säilitamise põhimõte.**

Jälgitavuse põhimõte ehk ümbritseva ruumi loomulikult nähtavaks tegemise põhimõte, mida võib selgitada lühidalt, kui füüsilist keskkonda, millele igale inimesele esineb mõju. Viimase hulka võivad kuuluda müra, saaste, ülerahvastatus ja jäätmete kontrollimatu levik. Teiseks on kogukonna sotsiaalsed suhted, mida saab suunata keskkonna kujundamisega (vähendada võõrandumist, üksildust ja dehumaniseerimist, mida nähakse ühe kriminaalse käitumise võtmena). Näiteks kui vähendada valgusreostust magamistoa akendele, et elanikud ei tõmbaks kardinaid ette, tekitaks see nii reaalse jälgimise kui ka taju, et keegi võib jälgida. Luua elanikele kohad, mida jälgida aedade, verandade ja puhkealade näol. Paigaldada inimeste kõrgusele automaatseid valgusteid, mis vähendavad valgusreostust ning samas aitavad nägusid paremini identifitseerida, võrreldes tavalise tänavavalgustusega. (Fennely, 2012, p. 107)

Territoriaalsuse põhimõtet võib kirjeldada kui legitiimsete kasutajate võimet pidada teatud territooriumi enda omaks, näidates üles personaalset huvi selle ala heakorra eest. Õige kujundamise abil saab luua eluhoonega külgneva puhkeala, kus kogukonna liikmed kasutavad territooriumi suhtlemiseks ja vaba aja veetmiseks. Selliselt ala kasutades ja omanditunde olemasolul pannakse kergemini tähele võõraid ja sissetungijaid ning neid on seejuures kergem märgata. (Fennely, 2012, p. 105) Autori hinnagul peaksid territoriaalseid toetusmeetmeid kasutades kogukonna liikmed end turvalisemalt tundma ja potentsiaalsete kurjategijate hirm vahele jääda suurenema.

Juurdepääsu kontrolli põhimõtte puhul peaks kaitstav ala andma mingisuguse osutise, kuhu inimesed tohivad või ei tohi minna ning turvalisus peab olema osa kavandist. Näiteks saab ühesuunaliste tänavate, teesulgude ja künniste abil kontrollida sõidukite liiklemist, et vähendada mitte-elanike läbisõite ning luua ainult üks tee sisse ja välja, et võõrastel tekiks väljapääsematuse tunne. (Fennely, 2012, p. 108)

Sihtmärgi karastamise põhimõte (tugevdamine) on tugevdada sihtmärki või territooriumit. Selleks tuleb vähendada inimeste arvu, kes jagavad ühiseid sissepääse, trepikodasid, rõdusid, ühiseid muruplatse ja parkimisalasid. Suurendada tuleb aedade kasutamise aktiivsust ja jagamist. Tuleb selgelt arusaadavate piiridega anda märku, mis hetkest alates muutub avalik ruum eraruumiks, näiteks aiapiirded, põõsastikud ja sildid. Samas on kasulikud ka üleminekutsoonid avalikust kohast poolavalikku ning seejärel eratsoonid. Mida suuremaks üleminek läheb, seda rohkem on ebasobilikud käitumisviisid tõkestatud. Kasutaja peab aru saama, et ta liigub kontrollitud ruumi poole. (Fennely, 2012, p. 108)

Selle põhimõtte alla kuulub ka esemete markeerimine. Käesoleva töö autor toob välja, et Eestis on markeerimine uuele tasemele jõudnud. Nimelt on tegemist **SelectaDNA**-ga (edaspidi SDNA), mis sisaldab lahendust, kus kesksel kohal on unikaalne DNA kood, mida saab kasutada märgistamiseks. SDNA-jälgi saab avastada nii varal kui kriminaalidel. Iga DNA-kood, mis on kasutusel SDNA-

tootel, on unikaalne, seega iga märgistuskomplektil ja aerosoolipugil, mis tarnitakse, on erinev kohtutõenduslik signatuur. Tegemist on ehtsa DNA-ga, kuid see erineb inimese DNA-st, kuna tegemist on lühikese ahelaga, mistõttu on SDNA robustsem, kui inimese DNA. Detailne DNA-kood on talletatud SDNA politsei ja kindlustuse poolt heaks kiidetud andmebaasi Secure Asset Register (Selectamark Security Systems plc, 2015). Kui kood on tootel või inimesel leitud, saab neid identifitseerida ning täpselt seostada omaniku või kurjategijaga. SDNA-koodi saab molekulaargeneetiliselt dešifreerida labor, mis on varustatud SDNA-reaktiivkomplektiga, millega saab tuvastada ja analüüsida SDNA-proove. (Selectamark Security Systems plc, 2013)

Eelnimetatud märgistus on CPTED põhimõtte hea näide, kuidas tugevdada sihtmärki (vara).

Aktiivsuse toetuse põhimõte ei olnud nii tähtis varem. Arvati, et keskkond on põhiline CPTED-st lähtuvalt, nüüd on see põhimõte muutunud ja inimeste roll CPTED-is on tähtsustunud. Aktiivsuse toetuse põhimõte seisneb kogukonnatunde tekke ergutamises ja õiguskuulekate inimeste toimetamises, et nad kasutaksid avaliku ruumi (pargid, mänguväljakud, jms). Seda põhimõtet rakendades püütakse erinevate vahenditega tõsta sotsiaalset kohesiooni näiteks kogukonna päevad jms. (Cozens, et al., 2005, pp. 328-356 tsit Curtin University, 2014, pp. 9-10)

Maine säilitamise põhimõte, seda võib nimetada ka „kujundi juhtimiseks“. Selle põhimõtte olemus seisneb selles, et piirkond säilitaks puhta, kena ja korraliku piirkonna maine. Selle põhimõtte järgimisel püütakse tagada turvalisus ja piirkond hoida vaba grafitist, vandalismi jälgedest, prügist, risust jms. (Cozens, et al., 2005, pp. 328-356 tsit Curtin University, 2014, p. 10)

CPTED ajalugu

Akadeemiline huvi suurenenud kuritegevuse probleemi vastu rajas teed kaasaegse kuriteoennetustegevuse juurde. Üks esimesi tähelepanukeskmeid oli kogukonnades kuritegevust soodustava füüsilise keskkonna uurimine. Leiti, et linna keskkond peaks soodustama loomulikku jälgitavust elanike poolt ning muid tegevusi tänavatel, et teha piirkond ohutumaks. (Lab, 2014, pp. 25-27)

Neid ideid on vaja edasi arendada ja elukeskkonda teadlikult kavandada. Kuritegevust soodustavate keskkonna tegurite kõrvaldamisega, kogukonna tegevuse, elanike endipoolse jälgimise ning politsei ennetusprogrammidega saab soodustada ühiselu reeglitega ühilduvat käitumist ja ennetada kuritegusid. (Lab, 2014, pp. 25-27)

Kuriteoennetus on eksisteerinud sama kaua, kui kuritegevus. Samas, kui tegevuse vorm on muutunud ja termin „kuriteoennetus“ on suhteliselt uus, on mure ohutuse pärast alati eksisteerinud. Kuritegevuse vastu võitlemine ja kurjategijatega tegelemine on ajaloos olnud üksikisikute tegevusvaldkond. Alles 19. sajandil liikus ühiskond politsei, kohtute ja korrektsioonisüsteemi

loomise poole, mis võttis kuritegevusega võitlemise vastutuse endale. 1960. aastatel leiti, et kodanikuühiskonnale tuleks tagasi anda roll osaleda kuriteoennetuses aktiivsete osalistena. See on liikumine tagasi individuaalse vastutuse juurde. Kuriteoennetus peab kasutusele võtma erinevad ideed ja võimekused, mis ühiskonnas eksisteerivad. Kogukonna planeerimine, arhitektuur, naabruskonna aktsioonid, noortega tegelemine, valve planeerimine, haridus, tehniline haridus – kõigel sellel ja paljudel muudel süsteemidel on potentsiaalne võimalus vähendada kuritegevust ja sellega seonduvat hirmu. (Lab, 2014, pp. 25-27)

Kogu ennetustöö CPTED valdkonna kujunemine on arenenud linnaplaneerijate/arhitektide ja kriminoloogide koostöö tulemusena. See valdkond hakkas tekkima juba 1960 aastatel USA-s ja jõudis pisut hiljem Suurbritanniasse, seejärel järel Põhja- ja Lõuna-Euroopasse ning 1990 aastatel jõudis ka Balti riikidesse. Esimest korda hakati rääkima keskkonna kujundamisest aastal 1960, kui Elizabeth Wood töötas välja suunatud turvalisuse küsimused, pannes rõhku keskkonna kujundamise iseärasustele, mis toetaksid loomulikku jälgimist. Tema suuniseid ei ole kunagi rakendatud, kuid tema algupäraseid mõtteid viitasid CPTED-le. (City of Colorado Springs, 2014).

Aastal 1961 avaldas Jane Jacobs legendaarse raamatu „**The Death and Life of great American Cities**“ (Greene, 2007, p. 1181). Jacobsi teooria kohaselt on turvalisuse seisukohast põhikomponent tänavate jälgimine. Näiteks majad, mis on planeeritud ja ehitatud nii, et akendest on hea ülevaade väljas toimuvale. (Lab, 2014, pp. 25-27) Selle teooria põhimõtte on autori arvates, et mida vähem anonüümsem on süüteo toimepanemise koht, seda suurem on tõenäousus, et kurjategija ei vali sellist kohta teo täideviimiseks.

CPTED põhiideed kasvasid välja Oscar Newmani (1996) kaitstava ala (ingl *defensible space*) kontseptsioonist. Newmani teooria kohaselt on see mudel, mis pärsib kuritegevust sellega, et loob sotsiaalse struktuuri, mis kaitseb iseennast. Newmani mudeli järgi koosneb kaitstav ala neljast elemendist: territoriaalsus, loomulik jälgimine, kuvand ja keskkond. Hiljem lisandusid sissepääsu kontrollimine, ühistevõtte toetamine ja sihtmärgi karastamine. (Lab, 2014, p. 54)

Autori arvates on Shlomo Angel kolmas tähtis inimene CPTED ajaloos, kes arendas ja andis sisendi CPTED kavandisse 1970. aastatel ning on tänapäeval väga aktiivne USA linnaarengu ekspert (Angel, 2013). Aastaid hiljem hakkasid kriminoloog C. Ray Jeffery, arhitekt ja linnaplaneerija Oscar Newman ja George Randl välja töötama erinevaid kuriteoennetusprintsipi ja -teooriaid (Information Systems Security, 2015).

Kuriteoennetusega seonduvad dokumendid

Elukeskkonna turvalisust silmas pidades on Eestis välja töötatud planeerimisjuhend ehk standard, millest peaksid linnaruumi planeerijad juhinduma. Autor annab sellest dokumendist lühiülevaate oma töös.

Eesti standard EVS 809-1:2002 „**Kuritegevuse ennetamine. Linnaplaneerimine ja arhitektuur. Osa 1: Linnaplaneerimine**“ on CEN/TC-325 poolt koostatud Euroopa standardi kavandi prENV 14383-2 „Prevention of Crime – Urban Planning and Building Design. Part 2: Urban Planning“ tõlkimisel ja kohendamisel valminud. Standard on koostatud tehnilise komitee poolt ja heaks kiidetud Eesti Standardikeskuse standardinõukojas. (Eesti Standardikeskus, 2002)

Dokumendis on esitatud erinevaid kuriteo riski ja kuriteohirmu hindamise standardeid ja meetodeid ning nende riskide vähendamise vahendeid, tegevuskavu ja menetlusi (Eesti Standardikeskus, 2002).

Standard käsitleb kuus peamist teemat: käsitusala, normatiivviited, määratlused, esmaküsimused: piirkond, selle kuritegevusprobleemid ja huvigrupid, linnaplaneerimise ja arhitektuurse projekteerimise juhend, kuritegevuse ennetamine ja vähendamine läbi linnaplaneerimise ja juhtimise.

Arhitektide ja linnaplaneerijate panus CPTED arengusse on kajastatud kaudselt üleriigilise planeeringu aruandes „Eesti 2030+ KSH aruanne“ (Oja, 2011). Üleriigilise planeeringu eesmärk on saavutada otstarbekas ruumikasutus, mis peab eelkõige looma sobiva elukeskkonna inimesele ning samas säilitama võimalikult tervikliku ja jätkusuutliku looduskeskkonna. Üleriigilist planeeringut võib käsitleda ka pikaajalise strateegilise kavana, mille peamiseks eesmärgiks on ruumilise arengu suunamine kõige üldisemates küsimustes (Siseministeerium, 2013). Planeering seab ruumilised alused regionaalarengu, asustuse, üleriigiliste transpordivõrkude ja tehniliste taristute arengu suunamiseks, arvestades keskkonna eripärasid. Üleriigilise planeeringuga ei määrata reeglina konkreetseid lahendusi, mille realiseerimisega oleks seostatav oluline keskkonnamõju. (Oja, 2011)

Planeeringu aruanne näitab, et Eestis tegeletakse keskkonna probleemidega aktiivselt. Dokumendis on esile toodud ruumi kasutamise põhimõtted Eestis, keskkonnamõjud, kuid puudub keskkonna turvalisuse käsitus.

CPTED-projekt

CPTED põhimõtete paremaks rakendamiseks ja erinevates piirkondades k.a Kristiine piirkonnas turvalise elukeskkonna loomiseks on vaja harida inimesi. Selleks alustas PPA uue ennetusprojekti koordineerimisega 2013. aastal. Täpsemalt kannab CPTED-projekt nimetust **HOME/2012/ISEC/AG/4000004321 „Süütegude ennetusmeetodite arendamine ning uute**

kasutuselevõtt läbi turvalise elukeskkonna, sh teede ja tänavate kujundamise ja planeerimise“.

Antud projektiga on algust tehtud juhendmaterjali koostamisele, süvendades kuriteoennetust turvalise keskkonna planeerimise läbi. CPTED-projekti tulem PPA jaoks on juhendmaterjal (edaspidi CPTED juhend) ja koolitused, mis on mõeldud politseiametnikele.

Projektis osalevad Eesti, Läti, Leedu, Soome ja Holland. Projekti viiakse läbi aastatel 2013 - 2015. Projekti on rakendatud 11 partnerit: PPA (projekti koordinaator), Justiitsministeerium, Siseministeerium, Sisekaitseakadeemia, MTÜ Eesti Naabrivalve, Eesti Linnade Liit, Harju Maavalitsus Soome Politseiamet, Läti Riigipolitseiamet, Läti Riigipolitsei, MTÜ Pro-Police Latvia ning Leedu Siseministeeriumi Politseiosakond. Kokku koolitatakse kõikidest riikidest projekti raames 160 inimest.

Projekti eesmärgid on järgmised:

1. arendada turvalise planeerimise (CPTED) meetodeid partnerriikides;
2. parandada osalejate ametioskusi CPTED-i valdkonnas;
3. luua rahvusvaheline võrgustik, et tõhustada koostööd ja vahetada praktilises töös saadud kogemusi;
4. koostada CPTED-i õppematerjalid;
5. koostada CPTED-i juhend;
6. CPTED teema lisamine Sisekaitseakadeemia (edaspidi SKA) õppeprogrammi;
7. politseiametnike aktiivsem osalemine detailplaneerimisprotsessis turvalisuse valdkonnas.

Projekt näeb ette mitmesuguseid tegevusi – konverentside korraldamist, kuue teoreetilise ja praktilise koolitusmooduli läbiviimist koos õppevisiitidega, projekti juhtrühma kohtumisi, CPTED juhendi koostamist, lisakoolituste tegemist kõikides projekti partnerriikides (Viikma, 2014).

1.3. Kartograafia ja kuritegude kaardistamine

Antud alapeatükk on vajalik selleks, et selgitada kuidas saavutatakse üks osa töö eesmärgist, analüüsida Kristiine LO piirkonda CPTED põhimõtete alusel. Kuritegude analüüsimiseks kasutab autor kartograferimist. Saadud andmed on kogutud ALIS-st.

Kartograafia (kreeka keeles *chartis* – 'kaart' ja *graphein* – 'kirjutama') on kaartide valmistamise kunst ja teadusharu, mis graafiliselt esitab geograafilist ala või piirkonda, tavaliselt tasasel pinnal, nagu kaart või skeem. Kartograafia võib sisaldada poliitilisi, kultuurilisi või muid mittegeograafilisi

ametlikke üksusi, mis teatud geograafilises piirkonnas esinevad. (The Editors of Encyclopædia Britannica, 2014)

Kuritegude kaardistamist kasutavad õiguskaitseorganite analüütikud selleks, et kaardistada, visualiseerida ja analüüsida kuriteo juhtumi mustrit. Kuritegusid kaardile kandes kasutatakse geograafilise informatsiooni süsteemi (edaspidi GIS), mis lubab kuritegusid analüüsida, et tuvastada kuritegude kuumad kohad koos teiste kuritegevuse suundumuste ja mustritega. (Chainey & Ratcliffe, 2005, p. 12)

PPA kasutab süütegude statistika analüüsimiseks andmebaasi ALIS. Tegemist on juhtimist toetava infosüsteemiga, kuhu on integreeritud erinevate politsei andmebaaside andmed. Andmed on analüüsiks ja aruandluseks optimeeritud kujul. ALIS-s on võimalik teha standardaruandeid ja -päringuid paindlikult ja kiiresti ning analüüsimisel saab kasutada erinevaid vahendeid. (Politsei- ja Piirivalveamet, 2015)

ALIS eesmärk on tõhustada politsei analüütilist tegevust, et toetada õigussüsteemi ja ka politsei juhtimist. ALIS aitab parandada andmete kvaliteeti, muuta andmete kättesaadavus lihtsaks, kiireks ja paindlikuks. Lisaks on võimalik n-ö näha andmete taha (*drill-down*-võimalus). (Politsei- ja Piirivalveamet, 2015) „*Drill-down* võimalus tähendab, et kuvatakse küll koondnumber mõne territooriumi kohta, aga alati on võimalus ka detailandmeid vaadata (M. Maarjakõiv 2014, e-kiri 18.02)“

Kuritegevuse ümberpaiknemine

Koostades kaarti kuumadest kohtadest, millele on märgitud kõrgema kuritegevusstatistikaga piirkond, võib analüüsimise käigus täheldada sellist mõistet nagu „kuritegevuse ümberpaiknemine“ (edaspidi kuritegevuse üp). Kuritegevuse üp on saanud kuriteoennetuse seisukohast eri artiklites ja uuringutes palju kriitikat. Tegemist on kuritegevuse liikumisega ruumis ehk kuritegevuse kuumade kohtade asukoha muutumisega geograafilises keskkonnas.

Probleemikeskne politseitöö püüab tihtipeale vähendada võimalusi kuritegude toimepanekuks, näiteks akendele võib paigaldada paremad lukud, et vältida sissemurdmist kortermajas. Lisaks on soovitatav paigaldada valvekaamerad, et vältida vargusi parklates. Nendele kuritegude vähendamise näidetele on sisuliselt üks vastuväide: ainus asi, mida nad teevad, on kuritegevuse ringiliigutamine (Fennely, 2012, p. 169).

Fennely (2012) teooria järgi liigub kuritegevus ringi viiel põhiviisil:

1. kuritegevus liigub ühest kohast teise;
2. kuritegevus nihkub ühelt ajalt teisele;
3. kuritegevus suundub ühelt sihtmärgilt teisele;

4. üks kuriteo toimepanemise meetod asendab teise;
5. üks kuritegevuse liik asendub teisega.

Teooria eeldab, et kurjategijad sooritavad kuritegusid olenemata takistusest. Puuduvad tõendid, et kurjategijad peavad rahuldama mingisugust sisemist tungi, mis sunnib neid kuritegusid sooritama. Inimesed teevad valikuid selle järgi kas, miks ja millal seadust rikkuda, kuid ahvatlust ja selle teoks tegemise võimalikkust kuritegude sooritamisel ei tohiks tähelepanuta jätta. (Fennely, 2012, p. 169)

Autori arvates on tuntud kuriteoennetuse spetsialist Jim Hilborn, kes on hästi selgitanud kuritegevuse üp olemust ja ulatust. Hilborn rõhutab, et kuriteoennetuse puhul ümberpaiknemine leiab tõesti aset, ent alati ennetatakse rohkem kuritegusid, kui neid ümber paikneb (Hilborn, 2007, lk 52). Täielik kuritegevuse üp on siiski üliharuldane. Paljud uurimused on näidanud, et kuritegevuse üp esineb vähe või puudub see üldse. (Hilborn, 2007, lk 53) „*Ümberpaiknemine, ennetatud kuriteo asendumine teisega. Ümberpaiknemine võib toimuda koha, objekti, aja, kuriteoliigi, -tehnika, kurjategija või mis tahes eelmiste kombinatsioonide osas. Sellele vastupidine on eeliste hajumine, mis on seotud samade asjaoludega. Kokkuvõttes koosnevad kuriteoennetuse mõjud otsesest ennetavast tulemusest, pluss eeliste hajumine, miinus ümberpaiknemise mõjud.*“ (Hilborn, 2007, lk 213)

Autor nõustub eelnimetatuga ja seostab neid mõtteid oma töös käsitletud Kristiine piirkonna kuuma koha kaarditega. Analüüsist selgub alapeatükis 2.2 („Kuritegude analüüs 2005-2014“, „Kristiine piirkonna kuritegude kuuma koha kaardid“), et kuritegevuse üp esineb kohati Kristiine piirkonnas, kuid mitte täielikult.

2. EMPIIRILISE UURINGU PROTSESS JA METOODIKA KRISTIINE LINNAOSAS

Teises peatükis leitakse vastused teisele ja kolmandale uurimisküsimusele läbi uurimisülesannete: analüüsida tehtud ennetustöid Kristiine piirkonnas; analüüsida ja kaardistada kuritegude toimepanemist Kristiine LO-s lähtuvalt kuritegevusstatistikast.

Peatükis analüüsitakse Kristiine linnaosa kuumi kohti, analüüsitakse kuritegude statistikat ja Kristiine piirkonnas tehtud ennetusprojekte. Lisaks on analüüsitud ja vaadeldud piirkonda ning kaardistatud Kristiine piirkonnas mahajäetud majad.

Autor käsitleb töös järgmisi kitsaskohti: kuritegevuse jätkuv olemasolu ja eksisteerivad kuriteohirmud; liiklusohutusega seotud probleemid; lõbustusasutuste ja muude asutuste tihe paiknemine ning kodutud.

2.1. Uurimistöö metoodika ja protsess

Siinses lõputöös kasutab autor kolme uurimismeetodit: dokumendianalüüs, ekspertintervjuud ja vaatlus.

Esimene meetodi puhul on autor käsitlenud dokumendianalüüsis Kristiine LO ennetusprojekte. Analüüsi tulemusena valmis ennetusprojektide tabel, mida autor koostas ajavahemikus veebruar 2015 – aprill 2015.

Teise meetodi puhul on autor teinud kaks poolstruktureeritud eksperdiintervjuud, need on seotud lõputöös tehtud analüüsiga ja vaatlusega. Ekspertiintervjuud leidsid aset ajavahemikul veebruar 2015 – märts 2015. Küsitletud on kahte inimest, sest see oli autori arvates piisav valim, et täita teine ja kolmas uurimisküsimus läbi uurimisülesannete.

Kolmas meetod on vaatlus, mille käigus autor kaardistab piirkonna, märkides Kristiine LO kontuurkaardile kõige ohtlikumad kohad, liigitab ja märgib ära mahajäetud majad ning n-õ kuumad kohad, mida on autor jooksvalt kogu töö koostamise vältel täiendanud. Täiendused on osutunud vajalikuks seetõttu, et vaatluse all olevad Kristiine piirkonna teatud objektid on töö koostamise ajal maha lammutatud või on hakatud neid mahajäetud maju korrastama.

Lisaks on autor analüüsinud ja vaadeldud Kristiine LO ning andnud analüütilise ülevaate Tallinna linnas ja Kristiine piirkonnas toime pandud kuritegude statistika kohta.

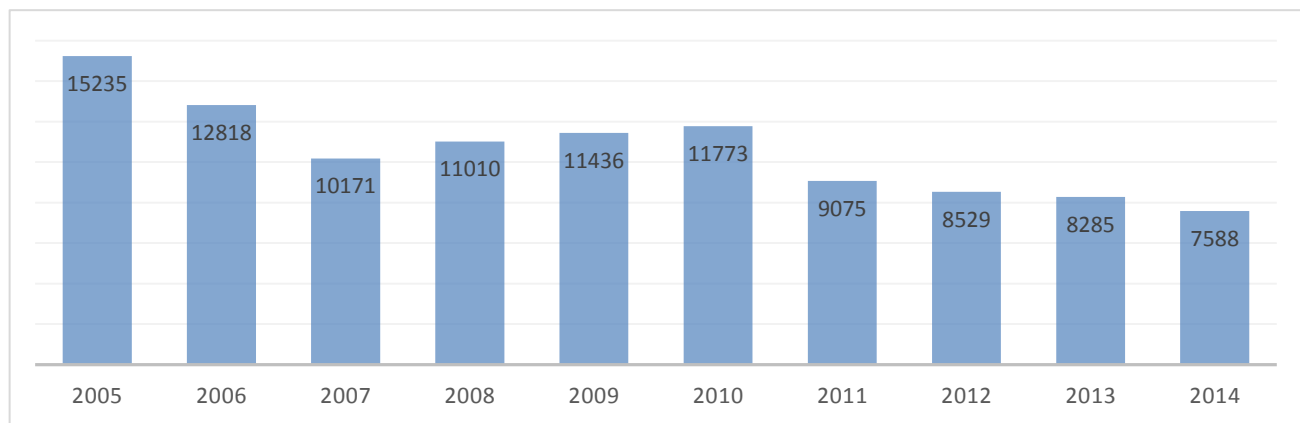
2.2. Kuritegude analüüs 2005-2014

PPA-lt saadud kuritegevus statistika andmete alusel on autor koostanud tabelid, välja toonud nn kuuma koha kaardid ja saadud tulemusi analüüsinud. Autor kasutab tabelite koostamisel viimase 10 aasta (2005 – 2014) statistikat. Uurimise all olev periood annab autorile piisava valimi saamaks parema ülevaate.

Lõputöö eesmärki silmas pidades on autori hinnagul oluline esile tuua süütegude, täpsemalt kuritegude statistika, kuna autori töö teema üks osa on kuriteoennetus. Selleks, et paremini mõista ja analüüsida piirkonda, on vaja statistikat analüüsida. Analüüs annab ülevaate, mida autor võrdleb vaadeldud piirkonnaga osas „Analüüs vaadeldud ja fotografeeritud piirkonnast“ (alapeatükis 2.5), kus autor on vaadelnud Kristiine piirkonna tegelikku olukorda. Autor kasutab kuritegevuse statistikat, kuna see näitab kuritegevuse sündmuste toimumise sagedust ja teatavat mustrit.

Kuritegude analüüsimisel on kasutatud CPTED lähtuvalt karistusseadustiku paragrahve, mis sisaldavad järgmisi peatükke: süütegu (süüteokatse selgitus karistusseadustiku § 25 kohaselt); isikuvastased süüteod; poliitiliste ja kodanikuõiguste vastased süüteod; süüteod perekonna ja alaealiste vastu; rahvatervisevastased süüteod; varavastased süüteod; avaliku rahu vastased süüteod; keskkonnavastased süüteod; üldohtlikud süüteod; liiklussüüteod.

Registreeritud kuriteod Tallinna linnas ajavahemikul 2005-2014

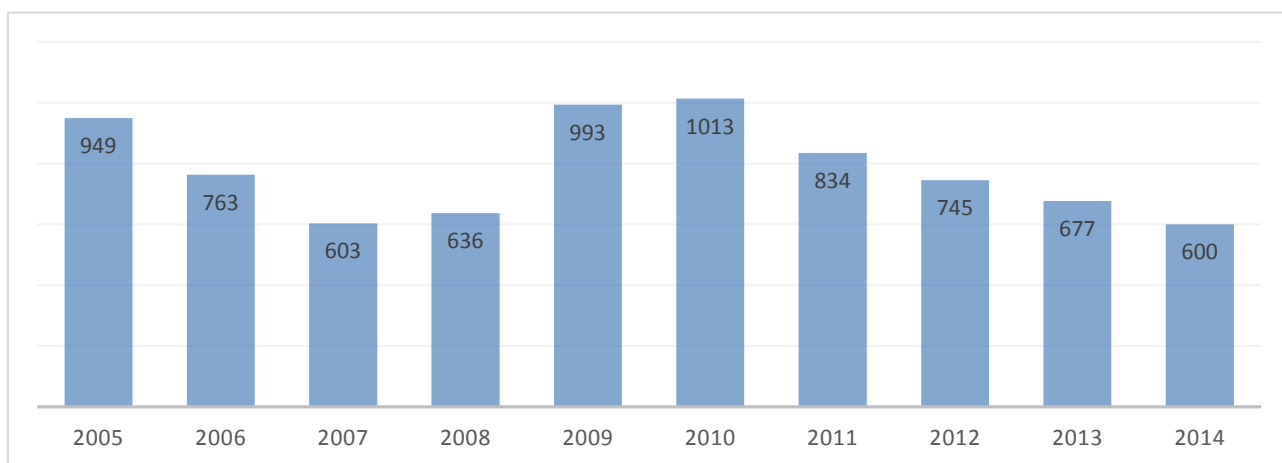
Joonis 1. Registreeritud vargused Tallinna linnas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)

Üldine kuritegevuse tase Tallinna linnas on kümne aasta jooksul langenud (vt lisa 1). Suure osa registreeritud kuritegudest moodustavad vargused. Üldine kuritegevuse tase ja varguste hulk on vähenenud (vt joonis 1). Võrreldes 2005. aastaga, registreeriti aastal 2014 varguseid Kristiine linnaosas ligikaudu poole vähem. Autori hinnangul võib see asjaolu olla tingitud sellest, et Tallinna linnaruumi on ajapikku loomulikult nähtavamaks tehtud läbi inimeste enda, korraldades järjest rohkem üritusi avalikus ruumis ning läbi tehnika ehk uute kaamerate paigaldamise ja valgustuse

parandamise näol. Neid muudatusi saab siduda CPTED jälgitavuse põhimõttega ning need on mõjutanud kuritegevuse langust.

Registreeritud kuriteod Kristiine linnaosas ajavahemikul 2005-2014

Kuigi Tallinnas üldiselt on kuritegevuse ja eriti varguste tase märgatavalt langenud, ei saa sama öelda Kristiine LO kohta viimase kümne aasta kohta (vt lisa 2). Kõige silmapaistvam on 2009. – 2010.a. toimunud registreeritud kuritegude ja varguste hüppeline tõus (vt joonis 2).

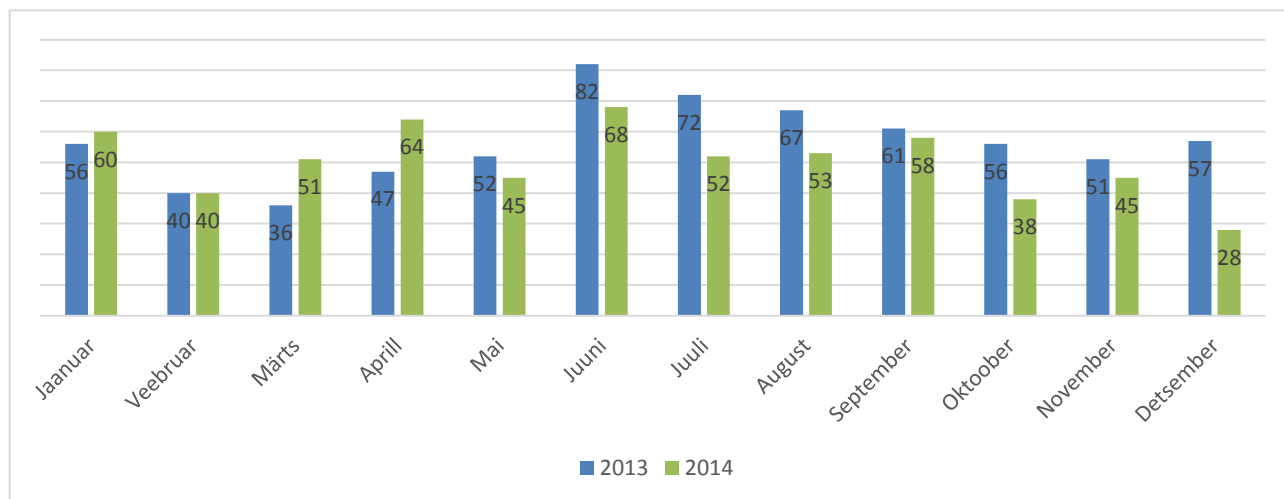

Joonis 2. Registreeritud vargused Kristiine linnaosas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)

Peale seda on kuritegevus aastatel 2011 – 2014 langenud hüppe-eelsele tasemele. Autor võib eeldada, et nendel aastatel, kus varguse tase hüppeliselt kasvas, tulenes see sellest, et inimesed muutusid teatud ajahetkel hooletuks ja mugavaks ning ei sulgenud enne kodust lahkumist korralikult aknaid, uksi ja aedu. Eirates CPTED-i juurdepääsu kontrolli põhimõtet, toimus vahemikus 2009. a ja 2010. a autori arvates hüppeline varguste tõus. Samasuguse tasemega langus ajavahemikul 2011.a – 2014.a võib olla tingitud asjaolust, et PPA juhtis kogukonna tähepanu, kuidas käituda, ennetada ja tähelepanu pöörata vargustele korteritest ja majadest ning nende ümbrusest. Seda kinnitab autori analüüsitud ennetusprojektide tabel (vt lisa 14), millest nähtub, et neil aastatel (2011 – 2014) on läbi viidud erinevaid selleteemalisi ennetusprojekte. Projektid, mis on seotud kogukonna teadlikkuse suurendamisega turvalisuse teemadel on näiteks: „Kuidas käituda süütegude korral?“ (2011), „Kaitse ennast“ (2011), „Hoiu oma vara!“ (2011), „Ära jäta oma asju autosse!“ (2012) ja „Abikäsi“ (2012).

Registreeritud vargused Kristiine linnaosas kuude kaupa ajavahemikul 2013-2014

Ajavahemikul 2013 - 2014 enim esinenud kuriteod olid vargused (karistusseadustik § 199) (vt joonis 3). Aastal 2013 registreeritu suvekuudel rohkem varguseid ning kevadel esines neid vähem. Aastal 2014 oli tulemus samasugune ning mõlemal aastal oli hüppeline tõus just juunikuus, kui temperatuur tõusis, mil ilmad läksid soojaks (Conranova OÜ, 2015).

Joonis 3. Vargused Kristiine linnaosas kuude kaupa aastatel 2013 ja 2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)

Selline ajaline muutus autori hinnangul võib tuleneda sellest, et ei järgita CPTED jälgitavuse ja juurdepääsu kontrolli põhimõtet. Näiteks inimesed jätavad soojade ilmade tõttu aknaid ja rõduuksi lahti. Samuti on varguste hulga suurenemine seotud inimeste aktiivsema liikumisega vabaõhuüritustel, mis leiavad aset tänavatel, parkides, mänguväljakutel ja mujal, kaasa arvatud massiüritustel, kus on kergem süütegusid toime panna kuna ühel territooriumil viibib palju inimesi ning seega võib valvsus ja tähelepanu hajuda.

Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaaegade kaupa ajavahemikul 2013-2014

2013. aastal registreeriti oktoobrist kuni detsembrini suurem osa kuritegusid kell 18 ning nädala sees kolmapäevast kuni reedeni (vt lisa 6). See langeb suures osas pimedale ajale, mis võimaldab kurjategijale rohkem anonüümsust. Sama aasta teistel kuudel väheneb registreeritud kuritegude arv sarnaselt tööpäevadele, kuid nende toimepanemise kellaaeg muutub üldiselt hilisemaks, mis võib olla tingitud sellest, et inimesed liiguvad valgel ajal õhtuti rohkem ringi, kurjategijad panevad toime õigusrikkumisi ja inimesed langevad ohvriks. Seda olukorda saaks parandada, lähtudes CPTED territoriaalsuse ja jälgitavuse põhimõttest, kus pööratakse rohkem tähelepanu valgustuse parandamisele pimedates kohtades või planeerides maastikku nii, et ei oleks objekte, mis piiraks nähtavust.

2014. aastal registreeriti talvekuudel kuritegusid üldiselt vähem ning pigem tööpäevadel, nädala keskel kõige sagedamini kolmapäeviti ja neljapäeviti peale kella 17 (vt lisa 7). Autori arvates õhtune suurem kuritegude osakaal võib tuleneda pimedast ajast, kui tänavad on kehvasti valgustatud. CPTED põhimõtteid rakendades ja parandades valgustust, võib see osakaal väheneda. Suvekuudel ja septembris ning septembris-oktoobris pannakse kuritegusid toime suures osas ajavahemikul 14–17 ning rohkem nädalavahetustel ja reedeti. See võib olla tingitud asjaolust, et suvel on inimesed üldiselt aktiivsemad ning liiguvad päeva ajal ringi kodudest eemal jättes aknad ning ukсед lahti (eirates CPTED-i põhimõtteid). Samuti viibivad inimesed rahvarohketes kohtades nagu näiteks rannad, kus on samuti oht sattuda kuriteo ohvriks.

Kristiine piirkonna kuritegude kuuma koha kaardid

Kristiine piirkonna kuritegude kuuma koha kaardid on esitatud antud töös 2013. a (vt lisa 8) ja 2014. a (vt lisa 9) kohta. Valitud on viimased kaks aastat, kuna need on autori arvates kõige tähtsamad ja asjakohasemad andmed kuritegude kaardistamise analüüsis. Kuritegusid kaardile kandes on kasutatatud selleks PPA analüüsikeskkonda ALIS-st.

2013. aasta kuuma koha kaardi kohaselt selgub siinse töö autori analüüsist, et piirkonnas vaadeldud kohad ongi kõige kriminogeensemad. Täpseid aadresse PPA autorile ei väljastanud, kuid nii palju, kui on võimalik tuvastada väljastatud kuumaardilt, võib piirkonda piiritleda järgmiselt: Endla tänava, Paldiski maantee, Tulika tänava ja Sõpruse puiestee vaheline ala.

Kuritegevuse trende analüüsides, täheldab autor, et populaarsemad kuriteod Tallinnas aastate kaupa on vargused, kelmused, röövimised, omastamised, suure koguse narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseaduslik käitlemine, avaliku korra rasked rikkumised ning mootorsõiduki juhtimised joobeseisundis.

2014. aasta kuuma koha kaardil on kuritegevuse kohad suhteliselt samades asukohtades, kuid üldine hinnangu põhjal on kuritegevus Kristiine piirkonnas enamasti vähenenud. Vähenenud on see ka 2013. aastal eelnimetatud alal, Endla tn, Paldiski mnt, Tulika tn ning Sõpruse puiestee vahel. Üldine kuritegevuse vähenemine on positiivne, kuid negatiivse asjaoluna toob autor esile suurenenud kuritegevuse Paldiski mnt ja Mustamäe tee vahelisel alal, mis 2013. aastal oli tunduvalt madalam. Teisisõnu on toimunud neis kohtades kuritegevuse üp. Autori arvates võib see olla tingitud asjaolust, et suuremat tähelepanu pöörati nendele kuumadele kohtadele, mis olid kajastatud 2013. aasta kaardil, ning selle tõttu ei kadunud kuritegevus ära vaid liikus mõnel määral üle teise kohta (tähelepanu all olnud kohtadesse loodi ebasobivad tingimused kuritegude toimepanekuks). Kahjuks on kuritegevuse üp paratamatu ning alad ja piirkonnad, mis ei ole CPTED põhimõttel üles ehitatud või hooldatud, on seega kõige haavatamad.

2.3. Kristiine piirkonnas tehtud ennetusprojektide analüüs

Siinses peatükis kasutatud andmete saamiseks esitas autor taotluse PPA-le ning sai loa analüüsida Põhja Prefektuuri (edaspidi PP), Lääne-Harju politseijaoskonnas (Rahumäe tee 6/1, Tallinn) olevaid dokumente. Lugejale parema ülevaate andmiseks on autor koostanud selles alapeatükis ennetusprojektide kokkuvõtliku tabeli ja selle järgi kolm joonist. Autor lähtub loetletud kriteeriumitest, kuna need võimaldasid koostada hea ülevaate ning annavad osalise vastuse lõputöös püstitatud probleemküsimusele – kuivõrd on seoses kuriteoennetusega võetud arvesse CPTED põhimõtteid Kristiine piirkonnas ning kui palju on koostatud ja teoks tehtud selletemalisi projekte? Jaoskonnas vaadeldud projektide põhjal on autor koostanud ennetusprojektide tabeli ning see on lisatud lõputöö lisasse (vt lisa 14).

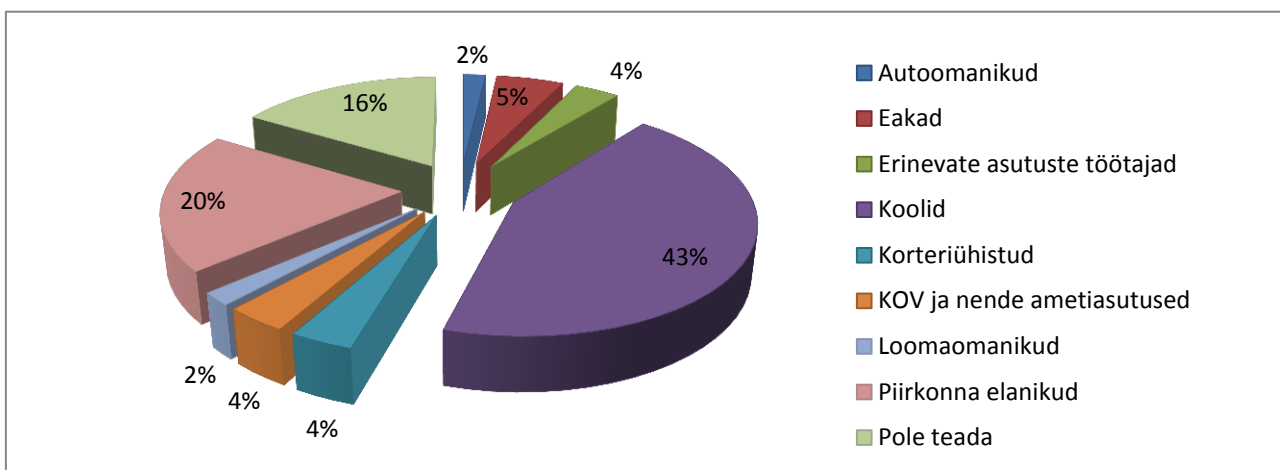
Projektide vaatlust tegi autor kindlal viisil, lähtudes järgmistest kriteeriumitest, mida analüüsimisel arvestas:

1. projekti nimi, toimumise ja kestvuse aeg;
2. eesmärgid;
3. eeldatavad tulemused;
4. sihtgrupp, kellele see projekt on suunatud, ja sihtgrupi suurus;
5. koostööpartnerite nimed, kes projektis osalesid;
6. tehtud tegevused;
7. projekti edaspidine jätkusuutlikkus;
8. oodatavad tulemused;
9. mõõdetavad hindamiskriteeriumid;
10. projekti teostajad.

Autor toob olulisena välja kriteeriumi „mõõdetavad hindamiskriteeriumid“. Nimetatud kriteerium näitab, milliselt on analüüsitava andmete (küsitlemisel, tagasisides, viktoriinis, ristsõnades, aruandluse käigus kogutud informatsioon) kogumine läbiviidud ja selleks, et oleks ülevaade projektide läbiviimise efektiivusest. Samuti on oluline teada, kas enne projekti, projekti ajal või pärast projekti tehti uuring või analüüs. Tähtis on see seetõttu, et oleks selgelt näha, kas tehtud projektid on inimesi mõjutanud, kas inimesed on saanud kasu ning milline on projektide tagasiside.

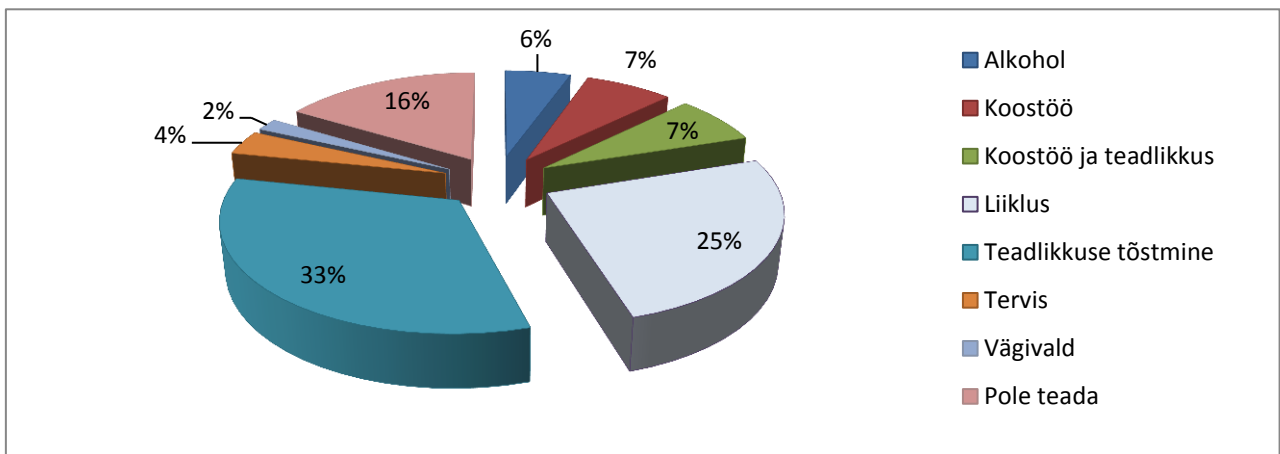
Joonisel 4 on esile toodud kellele või mis asutusele on suunatud ennetusprojektid. 43% projektidest on suunatud koolidele, 20% piirkonna elanikele ja 16% projektidest oli määratlemata sihtgrupile. Läbi vaadati 55 projekti, millest enamik on ühisprojektid eri LOV-ga, kuid on ka ainult Kristiine piirkonnale suunatud ennetusprojekte. Ühisprojektid on tehtud koostöös teiste piirkondadega, nagu

näiteks Mustamäe, Nõmme ja Haabersti. Lisaks linnaosa valitsustele, on projektidesse kaasatud PPA ametnikud, mittetulundusühingud (edaspidi MTÜ) ja haridusasutused.

Joonis 4. Ennetusprojektide sihtrühm (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)

Seda väga mahukat ja pikaajalist uuringut tehes soovis autor näha, kuidas ja kui palju CPTED põhimõtete järgi on tehtud sellekohast ennetustööd. Vaatlemise käigus ilmnnes tõsiasi, et paljud projektide puhul on võetud vana projekt ning sellelt on „maha kirjutatud“ samad eesmärgid ja/või tulemused. Autori kriitilise pilgu alla jäi kriteerium „mõõdetavad hindamiskriteeriumid“, mis on ennetustöös üks olulisemaid aspekte. Mõõdetavate hindamiskriteeriumite kohta saadud tulemused, peavad olema mõõdetavad ja reaalsed. Enamasti puudusid projektides mõõdetavad hindamiskriteeriumid üldse või olid need puudulikud või autori hinnangul valesti sõnastatud.

Joonis 5. Ennetusprojektide peamised teemad (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)

Autor loetleb valdkonnad/teemad, mille kohta on projekte koostatud läbivalt ennetusprojektide tabelis (vt lisa 14): liikluskultuur ja liiklusõnnetused, naabrivalve, vargused, tervis, turvalisus, süüteod, vara kaitse, koolivägivald, alkoholi tarbimine ja käitlemine, valedokumendid, koostöö, politsei lähendamise kogukonnale jms.

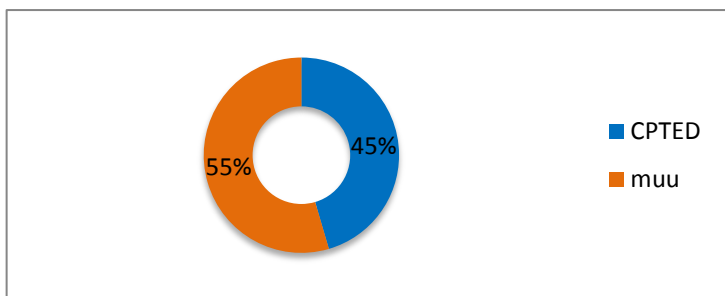
Autori koostatud joonis (vt joonis 5) ennetusprojektide enim seotud teemad: alkohol, koostöö, teadlikkus, liiklus, tervis, vägivald ja teemavaldkonnad, mis polnud üles märgitud või võimalik autoril tuvastada.

Kõige rohkem kajastuvad tabelis projektid alkoholi (33%) ja liikluse (25%) teemal. 16% projektide kohta on info puudulik, mis teemadel projekte on korraldatud.

Kõikidest neist teemadest käivad läbi ühised märksõnad – „teavitamine“ ja „harimine“, mis ongi ennetustöö ülesanne ning samuti seotud CPTED-i olemusega.

Koostöö edendamine on autori hinnangul väga oluline nüanss ning kuulub kindlalt CPTED viienda põhimõtte – aktiivsuse toetamise põhimõtte – alla. Tähelepanuta ei saa jätta ka liiklusvaldkonda, mis on tugevasti seotud CPTED-i territoriaalsuse põhimõttega ning turvalise keskkonna kujundamise juures kindlasti äärmiselt tähtis valdkond. Tähtsus seisneb selles, et oleks tagatud turvaline liiklemine lähtudes CPTED-i põhimõtetest.

Projekte on läbi viinud enamasti noorsoo- ja piirkonnapolitseinikud, kuid peaaegu samaväärselt võib hinnata ka politseikadettide panust, kes on autori läbi töötatud projektides suurt rolli mänginud. Läbitöötatud projektide põhjal on autor seisukohal, et Kristiine piirkonnas ei ole otseselt kuriteoennetuseks turvalise keskkonna kujundamisega seonduvalt tehtud ühtegi projekti. Küll aga kaudselt on autori arvates CPTED teemaga seotud projektid need, mis seonduvad vara hoidmise, koostööpartnerite koolitamise, vägivalda ennetuse ja kogukonnakeskse politseitööga. Lisaks paigutuvad samasse gruppi projektid mis on seotud käitumisnõuannetete jagamisega süütegude ohvriks langemise ja neist teatamise korral, samuti projektid, mille eesmärk on ühiskonna üldise teadlikkuse suurendamine. CPTED seonduvaid projekte on eelnimetatud tabelis 55% ehk üle poole projektidest (vt joonis 6).

Joonis 6. CPTED seonduvad projektid (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)

Kokkuvõtteks võib öelda, et Lääne-Harju politseijaoskonnas puudub selge ülevaade CPTED põhimõtete rakendamisest ennetusprojektides, kuna jaoskonnas ei ole koostatud sellekohast andmekogu. Puudub korrektne projektide arhiveerimise süsteem – projektid on köidetud ja koostatud väga erinevalt, teisisõnu, pole ühetaoliselt arhiveeritud.

Analüüsidest viimast kümme aastat (2005-2014), selgus, et 2006. aasta kohta ei ole arhiveeritud ühtegi projekti või ei ole projektid arhiveeritud samas kohas teiste projektidega.

Seoses sellega näib autorile, et jaoskonna töötajatel pole ennetusprojektidest praegu ülevaadet. Samuti on autori hinnangul politsei 10 aasta jooksul (2005-2014) osalenud ennetusprojektides rohkem, kui autor tegelikult dokumente leidis või neid talle esitati.

Seega otsustas siinse töö autor selguse mõttes intervjuerida ennetusvaldkonnaga tegelevat politseiametnikku Kristel-Liis Kaunismaad, kelle tööülesandeks on korraldada PP ennetustööd prefektuuriüleselt ning kelle juures asuvad kõnealused ennetusega seonduvad toimikud. Täpsemalt on intervjuu kohta kirjutatud järgmises osas „2.4. Intervjuu tulemused“.

2.4. Intervjuu tulemused

Intervjuu täidab töö eesmärgi, milleks on anda ülevaade CPTED-st ning analüüsida Kristiine linnaosa ja leida Kristiine piirkonna olemasolevatele probleemidele lahendusi.

Autor viis läbi kaks intervjuud, mis kirjutati üles vabas vormis ning kummagi intervjuu puhul transkribeerimist ei kasutatud. Küsimused (vt lisa 4 ja 5) on esitatud intervjueritavatele selleks, et saada ülevaade Kristiine LOV ja PPA ennetustööde protsessist, lähtudes CPTED-i põhimõtetest. Intervjuus osalenud Kristel Tamm ja Kristel-Liis Kaunismaa on tähistatud (T1) ja (K2).

Esimene intervjuu viidi läbi Kristel Tammega 19.02.2015 Kristiine LOV-is, mis asub Tallinnas aadressil Tulika tänav 33b ning intervjueritav töötab Kristiine LOV avaliku suhete nõunikuna.

Teine intervjueritav, politseileitnant Kristel-Liis Kaunismaa töötab PP teabebüroos vanemkorrakaitseametnikuna. Intervjuu leidis aset 04.03.2015 PP-s, mis asub aadressil Pärnu mnt 139, Tallinn.

Intervjueritava sõnul on kõige tõsisemad kuritegudega seonduvad probleemid Kristiine LOV hinnangul vargused ja kelmused, mis on antud lõputöö kuriteoennetuse teema käsitlemisega seotud. „*Vargused, eriti taskuvargused ning kelmused on probleemiks meie piirkonnas. Enim süütegusid on toime pandud Kristiine keskuses ja selle ümbruses*“ (T1). Autori hinnangul on see oluline väide ja kinnitab autori koostatud Kristiine piirkonna analüüsitud kuritegude statistika andmeid, kus on näha varguste ja kelmuste suurt osakaalu viimase 10 aasta (2005-2014) jooksul.

Intervjueritava hinnangul on Kristiine LOV-is väga vähe rahalist- ja inimressurssi, mille tõttu on 2015. aastal esile seatud piirkondlik ennetustöö osaliselt pärsitud. Iga aastase ennetusrahade taotluse suurus on väike ning raha saamine on linnaosale raskendatud. Selleks, et saada

enetusprojekti jaoks mõeldud 2000 eurot, peab Kristiine LOV kaitsma edukalt projekti Tallinna Tervise Nõukogu ees. (T1)

Autori hinnangul on oluline märkida ära põhiline – inimressurss. Kristiine LOV-i piirkonnas ei konkreetset isikut, kes tegeleks ennetusega ning haldaks ennetusprojekte ja viiks uusi projekte läbi. Selleks on vaja luua ametikoht või leida selline terviseedendaja, kes sooviks ennetustööd edendada ja sellega tegeleda. *„Inimressursi puudumine tähendab seda, et praegu on igas linnaosas ette nähtud ainult üks terviseedendaja ametikoht. Kristiine LOV-is on selleks inimene, kelle põhised tööülesanded on seotud linnamajandustööga. Seega, otseselt keegi praegu kuriteoennetusega iga päev ei tegele ja eelarvet ennetuseks pole“*(T1)“. Raha ja inimeste nappuse tõttu kannatab CPTED aktiivuse toetuse põhimõtte, mis näeb ette näiteks kogukonnatunde ergutamist kogukonnapäevade kaudu.

Samuti on probleemiks see, et Kristiine LOV-il ei ole seatud kuriteoennetusega seonduvaid konkreetseid eesmärke. *„On olemas Tallinna linna kuritegevuse ennetamise arengukava ja linnaosa enda arengukava, kuid tegustatakse siiski vastavalt võimalustele ja oskustele. Hetkel ei ole seatud mingeid eesmärke kuriteoennetusega seonduvalt“* (T1). Vajalik on eesmärgipärane tegevuskava, milles muuhulgas arvestatakse CPTED põhimõtete rakendamist.

Intervjuu käigus selgus, et intervjuueeritava (K2) teada PP-s pole konkreetset CPTED teemal projekte tehtud. *„Kaudselt on läbi viidud mitu projekti, lähtudes CPTED põhimõtetest. Kohalikud omavalitsused, olles koostööpartneriks meile, kasutavad CPTED põhimõtteid juba praegugi, kuid arvatavasti teevad nad seda enda teadmata ning puuduvad oskused selle paremaks tegemiseks“* (K2). Seega, lõputöös tõstatatud probleemküsimus, kui palju on tehtud ja ellu viidud projekte CPTED põhimõtete alusel, on saanud oma vastuse intervjuu kaudu.

Samas, küsimustele nr 5–7, mis olid seotud ennetusprojektidega, sai autor vastused, mis ei langenud kokku tegeliku olukorraga, mida autor nägi ennetusprojektide vaatlemise käigus. *„Alates 2009. aastast asuvad kõik PP-s tehtud projektid minu juures Pärnu mnt 139, Tallinna prefektuuris“* (K2). Ennetusprojektid, mis peaksid kõik olema Pärnu mnt 139 – ei ole selles asukohas. Seda kinnitab asjaolu, et autor vaatles antud lõputöös esile toodud 55 projekti Rahumäe tee 6/1, Tallinna Lääne-Harju politseijaoskonnas. *„Igas jaoskonnas on inimene, kes vastutab nende projektide eest ning otseselt ei ole midagi muutunud ka ennetusprojektide arhiveerimises“* (K2). Autor järeldeb sellest, et kui PPA ennetusprojektid oleksid tulevikus korrektselt realiseeritud ning talletatud virtuaalselt, siis oleks tulevikus kergem ja tõhusam ennetustööd korraldada. Samuti oleks kergem selekteerida välja, millised projektid on CPTED põhimõtetest lähtuvad.

Kõige õnnestunud projektid on intervjuueeritava (T1) sõnul mahajäetud majadega seonduvad tegevused ning kepikõnni- ja jalgrattaüritused. *„Lisaks õnnestunud projektidele on Kristiine LOV*

teinud oma piirkonna heaks parkide- ja muu haljasalade korrastust. Näiteks võib tuua Kotkapaoja 2b, Tallinn, kus asus väga palju alkoholi pruukivaid inimesi. Peale korrastust on keskkond parenenud – avaliku korra rikkujaid on vähem, paigaldatud on pürskkaevud, pingid jm“ (T1). Haljasalade korrastusse on linnaosa panustanud päris palju ja Kristiine LOV hinnangul on korrastamine nendes asukohtades süütegude arvu vähendanud.

Teine hea näide, kus haljasalade korrastamine on piirkonda parandanud, on Kristiine linnaosas paiknev Löwenruh'i park. Seal korraldab Kristiine LOV mitmesuguseid üritusi, näiteks tervisepäevi. Park on tänu linnaosale heas korras ja käimasoleva 2015. aasta projekti raames tehakse korda ka Cederhilmi park. „*Plaanis on ehitada koerte jalutusväljak. Lisaks planeeritakse tulevikus teha korda Otto Kramereri park, kuid millal, ei osata veel öelda. Sellesegi parki mõeldakse teha arvatavasti ka koerte jalutusväljak, kuid see pole veel kinnitatud“ (T1).*

Linnaosa korraldatud ettevõtmistel, nagu näiteks kepikõnniüritused ja tantsuõhtud, ning haljastuse korrastamisel on kuriteoennetusega kaudne seos: nimelt tekitatakse selliste tegevuste kaudu turvatunnet, suhtlust, läbisaamist ning luuakse kogukonnavõrgustik, liites kogukonnaliikmed tegevuste ja keskkonna kujundamise kaudu.

Eelnimetatud projektid on kindlasti väga kulukad, kuid kui need ellu viiakse, siis on neis probleemsetes kohtades tänu turvalise keskkonna kujundamisele oodata süütegude vähenemist. Sellest tulenevalt, kasutamata kohad ja alad leiavad rakendust ning ümbruskond on vähem kriminogeensem. „*Haljasalade korrastusse on linnaosa panustanud päris palju, mis on meie arvates vähendanud süütegude arvu nendes asukohtades“ (T1).*

Ennetusvõrgustik ja koostöö eri partnerite vahel on CPTED seisukohast siinse töö autori hinnangul väga oluline. Edendades koostööd eri organisatsioonide ja kogukonnaliikmete vahel, annab see suurema võimaluse kuritegevust vähendada, kuritegusid ennetada ning inimeste turvatunnet suurendada.

Positiivsena võib koostööga seoses esile tuua selle, et Kristiine LOV on kutsutud 2015. a projektide ümarlauale, mis on hea märk, et politsei soovib teha koostööd ja on ennetusest väga huvitatud.

Küsitlusest selgub, et koostööpartnerite konkurssi ei ole kuidagi korraldatud, sest seda ei tehta Kristiine LOV-s. Kristiine LOV tugivõrgustik, kellega LOV enamasti koostööd teeb, on Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, alaealiste komisjon, MTÜ-d, mobiilne noorsootöö, Maanteeamet ja Punane Rist.

Koostöö Punase Risti ja Kristiine LOV vahel on intervjueeritava (T1) sõnul kahjuks vähenenud, rohkem teeb Punane Rist koostööd Sotsiaalhooldekandega. Seevastu aga on väga aktiivsed vabatahtlikud, kes teevad mobiilset noorsootööd. Tegemist on vabatahtlikega, kes käivad piirkonnas ringi ning tegutsevad CPTED ühe põhimõtte – maine säilitamine – kohaselt. „*Oma tööd teevad nad*

järgmiselt: näevad alaealisi, püüavad nendega kontakti saada ja teevad selgeks, kas on tegemist probleemse noorukiga, kes viidab oma aega otsides pahandusi või mitte. Kui selgub, et tegemist on probleemse noorega, suunatakse ta vastava ametniku juurde (nt politsei või lastekaitse), kes selle probleemse või abivajava alaealise/noorukiga edasi tegeleb“ (T1).

Intervjuude tegemise ajal mõistis autor, et Kristiine LOV töötajatel on soov ja tahe edendada ennetustööga seonduvat koostööd. „Tulemuste parandamiseks oleks vaja, et politsei meid koolitaks, abistaks ja suunaks ennetustöö valdkonnas“ (T1). Sama mõtet toetab teine intervjuueeritav. „Koolitused ja teadmiste parandamine peaks hakkama pihta politsei ja KOV koostöö arendamisest ning koolitamisega, hiljem võiks sellesse tegevusse kaasata teised koostööpartnerid ja linnaelanikud“ (K2). Kristiine LOV ja PP ühine hinnang on, et hetkel koostöö on kasin, tulevikus oleks vajalik koostööd edendada paremate tulemuste nimel. „Tulevikus oleks CPTED-i teemalised projektid otstarbekad ja perspektiivikad. Hetkel puudub ühtne koostöö ning igapäevatoos on näha, et kõik koostööpartnerid teevad midagi omapead, kuid ei mõista, et tehes koostööd, on tulemus palju parem ja efektiivsem“ (K2).

2.5. Analüüs vaadeldud ja fotografeeritud piirkonnast

Statistika analüüsist saadud tulemusi võrdleb autor vaadeldud piirkonna tegeliku olukorraga.

Kaardile (vt lisa 10) on autor mustade ringidega märkinud Kristiine piirkonnas vaadeldud ja fotografeeritud kohad. Autor valis need kohad sellepärast, et need on tema hinnangul kõige probleemsemad nn kuumad kohad, arvestades keskkonda ja CPTED põhimõtteid. Kaardil on märgitud Tondi sõjaväekasarmute, Seebi tänava, Marja keskuse kant ning Kristiine keskuse ümbrus.

Ühe näitena võib probleemsest piirkonnast tuua uusehitise (elumaja) ja planeeritava uue hosteli-ühiselamutüüpi maja Kristiine linnaosas, Marja keskuse taga. Nende majade puhul ei ole mõeldud praegustele ja tulevastele probleemidele seoses parkimise ja kergliiklusega (liiklusega üldiselt).

Ebaõigelt planeeritud või sootuks planeerimata jäänud parkimismahud ning vajadus kergliiklusvõimekuse järele mõjutab piirkonna elanikke iga päev. Abstraktselt võib mainitud puudustega kaasneda süütegude toimepanemise kvantitatiivne kasv ning sellega seoses väheneda nendega tegelemise võimekus. Süütegude all peab autor silmas varavastaste kuritegude arvu kasvu ning liiklusrikkumistega seotud sündmuste aina tihedamat esinemist. Lisaks süütegude toimepanemise arvu võimalikule kasvule jätab puudulik planeering mulje hoolimatust elukeskkonna kavandamisest ja võib antud piirkonnas elavale inimesele tekitada põhjendamatu ebamugavusi.

Autor soovib esile tuua veel sarnaseid näiteid probleemidest. Marja keskuse lähedalt: vargused, kodutud ööbivad pargis telkides, puudulikud ülekäigurajad, puudulikud või kehvasti rajatud

kergliiklusteed, halvasti valgustatud tänavad, piiratud nähtavusega ristmikud, liiklusmärkide halb või puudulik kasutamine, parkimisprobleemid, lõbustusasutuste ja muude asutuste tihe paiknevus, asotsiaalse eluviisiga inimeste tegevus Säästumarketi jäätmekonteinerite ümbruses.

„Kodutute ööbimine telkides ei ole ainult suvel probleem, ka külmal perioodil otsivad nad kohta kus ööbida. Kodutud üritavad sisse seada end kortermaja rõdude alla. Antud probleemi kõrvaldamiseks lasi Kirsi 8 kortermaja rõdualused kinni panna, kuid mitte kõik pole seda veel teinud (K. Ränk 2015, e-kiri 13.05.)“

Probleemsed kohad, kus CPTED põhimõtete kasutamine oleks äärmiselt vajalik on veel Kotka 1 ja Kristiine Keskuse ümbrus, kuhu praktika ajal (2014 suvi) töö autoril igapäevaselt väljakutsete lahendamiseks tuli reageerida. Väljakutsed olid enamasti seotud varguste, narkootikumide ületarbimise, vägivalla või avaliku korra rikkumisega. Fotol (vt lisa 11) on näha Kristiine Keskuse peasissekäik, kuhu kogunevad noorukid ja mistahes joovastavaid aineid tarbiv kontingent.

Eraldi probleemse piirkonnana võib tuua Tondi sõjaväekasarmud ja nende ümbruse (vt lisa 12 ja 13) kuhu koguneb tihti kontingent, kes tarvitab mahajäetud majade juures alkoholi ja/või narkootikume, tekitab oma kohaloluga kogukonnas kuriteohirmu ning risustab ja reostab ümbrust. Kõik need vaatluse käigus ilmnunud asjaolud on faktipõhised ja lähtuvalt CPTED põhimõtetest taunitavad. Kuriteohirmu tunnetas autor isiklikult, kui sel territooriumil liikus. Samuti tunnevad hirmu kohalikud elanikud ja selles piirkonnas juhuslikult viibivad inimesed. Autori väidet kogukonna liikmete kuriteohirmu olemasolu kohta kinnitab 2014. aastal Justiitsministeeriumi poolt tellitud ohvriuring. Uuringus on küsitletud elanikke Tallinna linnajagude kaupa, milles selgub, et Kristiine linnaosa kuriteohirm on suurim võrreldes teiste linnaosadega. Uuring on küll väikese valimiga, kuid näitab probleemi olemasolu (Justiitsministeerium, 2015).

2.6. Mahajäetud majad – piirkonna kaardistamine

Autor vaatles Kristiine piirkonda kolmel korral, et saada piirkonna mahajäetud majadest ülevaade ja need fotografeerida. Selliselt, kahe kuu jooksul piirkonnaga tutvudes (2015. aasta veebruaris ja märtsis), sai autor parema ülevaate nii päevasest, kui õhtusest olukorrast tänavatel ja hoovides. Eesmärgiks oli mahajäetud majade kaardistamine, et võimalusel seostada need kuumade kohtadega ning märgata lisaks võimalikke ajalisi erinevusi õigusrikkumiste toimepanemise/avastamise vahel. Ajaline erinevus annab parema ülevaate võimaliku ebasoovitava kontingendi viibimisest nende mahajäetud majad lähedal ning kas vaatluste teostamise ajavahemikul on toimunud muutuseid. Veebruaris tegi autor vaatlusi õhtusel ajal alates kella 17-st ning märtsis kella 17 ajal ja päevasel ajal kella 13 ajal.

Ühe, aadressil Mooni 43, Tallinn, kell 17.15 toimunud, vaatluse käigus ilmnenud asjaoluna märgib autor, et kõnealusel aadressil olevas mahajäetud majas ja selle territooriumil viibisid kõrvalised isikud kelle viibimise eesmärk oli teadmata. Autor küsitles maja taga üksinda seisnud noort naist ning uuris, kas ta on teadlik, et kõrvalised isikud ei tohiks kõnealusel territooriumil viibida (karistusseadustik § 266 lg 1). Selle küsimuse peale lahkus isik kiiresti. Samal ajal väljus majast kapuutsiga noormees keda autor püüdis küsitleda kuid noormees lahkus küsimustele vastamata avatud värava kaudu.

Autori hinnangul Mooni tänava maja ja selle territoorium ei vasta CPTED põhimõtetele. Loomuliku jälgimise seisukohast oli sellel territooriumil täidetud ainult üks väike osa – madalad aiad, mis annavad ülevaate hoovis toimuvast. Kuid nendest madalatest aedadest pole kasu, kui loomuliku juurdepääsu kontroll on puudulik – eesaed on lukustamata, keldri ja maja ukсед on avatud ning eksisteerivad pimedad võssa kasvanud nurgatagused. Mooni tänava näitest järeldab autor, et hoolitsemata territoorium oma olemusega alandab ümbruskonna mainet ja soodustab inimestes kuriteohirmu. Nendest järeldustest tulenevalt kannatab piirkond üldiselt CPTED maine säilitamise põhimõtte kohaselt.

2015. aasta veebruari kuu seisuga on Kristiine piirkonna mahajäetud majade kohta Lääne-Harju piirkonnavanem Kairi Ränk koostanud informatiivse tabeli (vt lisa 3). Tabelis on K. Ränki kommentaarid 02.03.2015 seisuga ja siinse töö autor on lisanud oma kommentaarid pärast vaatluste tegemist seisuga 24.04.2015.

Autori hinnangul paiknevad mahajäetud majad tihedalt just Tondi kasarmute ümbruses, kuid eramajade piirkonnas on mahajäetuid maju vähem. Vaatluse käigus on autor tuvastanud majad, kus on alanud elamu renoveerimine või ala korrastus. Need kohad on Tulika 34, Mooni 43, Kotka 12, kus on hakatud kasutama CPTED kõiki põhimõtteid. Näiteks: sihtmärgi karastamise põhimõtte kohaselt parandatakse aedu ja paigaldades uusi turvauksi/aknaid; maine säilitamise põhimõtte kohaselt korrastatakse haljastust ja puhastatud territoorium risust. Lisaks on aadressil Tedre 73 mahajäetud maja lammutatud ning territoorium korrastatud.

Autori hinnangul kõige halvemas seisus vaadeldud eramajade piirkonnas on Mõtuse 25 elamu. Territooriumil on lisaks kahekordsele elumajale pooleldi maha põlenud abihoone, kus kõikidele märkidele viitab, et seal elab asotsiaalsete elukommetega inimene. Lisaks on hoovis vana bussivrakk, mille sees on palju prahti ning õu on korrastamata ja täis klaasikilde ning risu. Maja omanik on sellega eiranud kõiki CPTED põhimõtteid ning autori hinnangul tekitab selline probleemne mahajäetud maja teistele ümbruskaudsetele elanikele ebamugavust ja hirmu. Samuti kannatab piirkonna maine ja turvalisus.

3. JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD

Peatükis on tõstatatud probleemi võimalikud lahendused ning autori esitatud ettepanekud, kuidas antud töös oleva teemaga seonduvaid probleeme saaks lahendada ja ennetada ning milliseid uusi töö autori soovitatud ideid rakendada.

Järeldus: Koostamisel on esimene eestikeelne käsiraamat CPTED valdkonnas ning sellekohased koolitused puuduvad Eestis. Sellest järeldab autor, et praegu töötavad politseiametnikud, arhitektid ja teised ametnikud ei ole CPTED valdkonnas piisavalt pädevad. Seda väidet kinnitab autori tehtud ekspertintervjuu Kristel-Liis Kaunismaa ja Kristel Tammega. Intervjuust selgus, et ennetuse valdkonnas töötavad inimesed vajavad CPTED teemalisi koolitusi. Samuti autori vaadeldud ennetusprojektid andsid ülevaate selle kohta, et koolitusi otse CPTED teemal ei ole toimunud seniajani.

Ettepanek 1: Korraldada koolitusi CPTED teemal järgmiste asutuste poolt: PPA, Sisekaitseakadeemia, KOV, Eesti Kunstiakadeemia ja Eesti Arhitektide Liit.

Eesmärk: PPA, KOV ja teiste koostööpartnerite pädevuse suurendamine CPTED valdkonnas, mille tulemusena tekib edasi koolitamise võimalus ning rakendub CPTED põhimõtete kasutamine avalikus ruumis. Esmalt on mõistlik läheneda lihtsamast vaatenurgast ning selgitada, mis üldse on kuriteoennetus ja mis on kuriteoennetus turvalise keskkonna kujundamise kaudu ning siis juba edasi õpetada CPTED teemadel, kasutades näiteid, mis on mõne kindla piirkonna probleeme arvesse võttes vajalikud ja esmatähtsad.

Sihtgrupp: Sisekaitseakadeemia Politsei- ja piirivalvekolledži kadetid, töötavad politseiametnikud, KOV, arhitektid, ehitusettevõtted jt koostööpartnerid.

Järeldus: Autor järeldab lõputöös tehtud intervjuude põhjal, et Kristiine piirkonna ennetusega seonduv koostöö on kasin ja ilma sujuva koostööta ei ole CPTED jätkusuutlik. Samuti on näha vähest koostööd ennetusprojektide analüüsi joonisest 5 (vt lk 26), kus koostöö-teemalisi ennetusprojekte on 55-st projektist olnud ainult 7%.

Ettepanek 2: PPA-l suurendada koostöö teemalisi koolitusi Kristiine LOV-le jt koostööpartneritele.

Eesmärk: Arendada koostöövõrgustikku ja edendada CPTED põhimõtete rakendamist ennetustöös, rõhutades koolitustel koostöö vajalikkust ning kaasates uusi koostööpartnereid.

Sihtgrupp: Kristiine LOV- ja Noortekeskuse töötajad ning teised koostööpartnerid (MTÜ-d, Naabrivalve jt)

Järeldus: Intervjuerimise tulemusena järeldab autor, et koostöök pole ennetusega seonduvalt rakendatud kõiki vajalikke osalisi. Nimelt, Kristiine LOV teeb kohtumisi kogukonnaga koostöös sotsiaalhooldekandetöötajate, Lastekaitseameti, Munitsipaalpolitsei ja Politsei- ja Piirivalveametiga.

Ettepanek 3: Parema ennetustulemuse saavutamiseks kaasata Kristiine LOV kohtumistele veel koostööpartnereid, eelkõige Päästeametit ja Tallinna Transpordiametit.

Eesmärk: Tõhustada koostööd ja infovahetust erinevate koostööpartnerite vahel, et CPTED põhimõtteid paremini rakendada.

Sihtgrupp: Päästeameti ja Tallinna Transpordiamet ning teised koostööpartnerid (MTÜ-d, aktiivsed vabatahtlikud jt).

Järeldus: Vaadeldes Kristiine ennetusprojekte ja intervjuerides eksperte, järeldab autor, et CPTED teemalised materjalid on ametnikele vajalikud – puuduvad teadmised selles valdkonnas.

Ettepanek 4: PPA-l välja töötada CPTED teemalisi koolitusmooduleid (käesoleval aastal väljatöötatud ning peagi valmiv esimene eesti- ja inglisekeelne CPTED käsiraamat politseiametnikele, on abiks selle ettepaneku rakendamisel).

Eesmärk: Ametnike teadmiste tõstmine CPTED valdkonnas, et nad oskaksid CPTED põhimõtteid ennetustöös rakendada.

Sihtgrupp: PPA praegused töötajad ja Sisekaitseakadeemia Politsei- ja piirivalvekolleži kadetid.

Järeldus: Piirkonnas töötades ja lõputöö vaatlust läbi viies, järeldab autor, et CPTED maine säilitamise põhimõtet pole rakendatud – asotsiaalid käivad prügikastist Marja keskuse taga süüa otsimas ning elavad telkides rohuplatsil või elumaja rõdude all. Marja keskuse juures liiguvad inimesed, kes vajavad sotsiaalsete vajaduste rahuldamist.

Ettepanek 5: Kristiine LOV-l läbi viia küsitlus või ümarlaud Marja keskuse ümbruses elavate inimestega, mis annab ülevaate, millist laadi väljundit kasutada probleemide lahendamiseks ning kuidas seda parimal viisil rakendada.

Ettepanek 6: Kristiine LOV, MTÜ-de ja teiste vabatahtlike ühenduste koostööl ehitada supiköök, päevakeskus või luua muu sotsiaalne teenus, mis aidataks vähendada probleemi olemust.

Eesmärk: Likvideerida probleemsed kohad Marja keskuse ümbruses ning abistada abivajavaid kodutuid inimesi. Lisaks on eesmärk tõsta Kristiine piirkonna mainet lähtudes CPTED põhimõtetest (käesoleva töö alapeatükk 1.2) ning vähendada kohalike elanike kuriteohirmu.

Sihtgrupp: Asotsiaalsete elukommetega inimesed ning alkoholi ja narkootikumide tarvitajad inimesed.

Järeldus: Kristiine piirkonna ennetusprojekte vaadeldes ja analüüsid ning intervjuudest, järeldab autor, et ennetusprojektide korrashoid ja arhiveerimiskord on puudulik ning hoiustamine on ebaselge.

Ettepanek 7: Lääne-Harju politseijaoskonnal talletada projektide aruanded elektroonilisse keskkonda, et oleks parem planeerida ja organiseerida uusi ennetusprojekte.

Ettepanek 8: Koguda kokku ja arhiveerida paberkandjal olevad Lääne-Harju jaoskonna sisesed ennetusprojektid.

Ettepanek 9: Lääne-Harju politseijaoskonnal koostada ja võtta kasutusele jaoskonna sisene ennetusprojektide arhiveermise kord.

Eesmärk: Ennetusprojektide parema ülevaate saamine, mille kaudu on võimalik efektiivsemalt uusi ennetusprojekte korraldada ja juhtida ning paremaid tulemusi saavutada.

Sihtgrupp: PPA Lääne-Harju politseijaoskonna töötajad.

KOKKUVÕTE

Lõputöös käsitletav teema on kuriteoennetuse rakendamine turvalise keskkonna kujundamise kaudu. Konkreetse piirkonnana on käsitluse all Kristiine LO. Kuriteoennetus turvalise keskkonna kujundamise kaudu ehk CPTED (ingl *crime prevention through environmental design*) on tegelemine ruumiga kui potentsiaalse riskiteguriga. Teisisõnu toimib CPTED põhine ennetus turvalise ruumi kujundamise kaudu. CPTED rakendamise teadlikkus selle võimaluse kohta on maailmas üha kasvanud, luues uue ja süsteemse võimaluse ühiskonnas turvalisuse tõstmiseks. Samas Eesti kontekstis puuduvad eksperdid selles valdkonnas nii erasektoris, KOV-s kui ka PPA-s, mistõttu ei osata tänapäevaseid olemasolevaid võimalusi maksimaalselt ära kasutada.

Lõputöö eesmärk oli anda ülevaade CPTED-st, analüüsida Kristiine linnaosa eeltoodud alusel ja otsida lahendusi Kristiine piirkonna probleemidele. Lõputöö eesmärgi täitmiseks püstitati neli uurimisküsimust, millele leiti vastused nelja järgmise uurimisülesande kaudu: anda ülevaade kuriteoennetusest ja CPTED teooriast; analüüsida tehtud ennetustöid Kristiine piirkonnas; analüüsida ja kaardistada kuritegude toimepanemist Kristiine LO-s, võttes aluseks kuritegevusstatistika; analüüsi põhjal teha ettepanekud CPTED tõhusamaks rakendamiseks Kristiine LO-s.

Esimese uurimisülesande raames analüüsiti teoreetilisi käsitlusi kuriteoennetusest laiemalt ja CPTED rakendamise võimalustest ning vajadusest (käesoleva töö alapeatükid 1.1 ja 1.2). Ühtlasi käsitleti CPTED rakendamisega seoses kartograafiat (käesoleva töö alapeatükk 1.3). Kartograafia käsitlemine siinse lõputöö kontekstis on oluline, et empiirilises osas kaardistada Kristiine LO-s „kuumad kohad“ ehk kõrgema kuritegevusstatistikaga piirkonnad ja selle järgi analüüsida probleemseid asumeid. CPTED rakendamisel on oluline mitmekülgsus. Erinevad ametkonnad peavad positiivse tulemuse saavutamiseks tegema omavahel koostööd ning kaasama sellesse protsessi ka kogukonna. Ühtlasi on oluline sellega tegeleda pidevalt süsteemselt, et kuritegusid ennetada, mitte tegeleda nendest põhjustatud tagajärgedega.

Teise uurimisülesande raames analüüsiti Kristiine LO kuritegevusstatistikat (käesolev töö alapeatükk 2.2), Kristiine piirkonnas tehtud ennetustöö projekte (käesolev töö alapeatükk 2.3), tehti ekspertintervjuud (käesolev töö alapeatükk 2.4) ning analüüsiti ja fikseeriti piirkonna probleemsed paikkonnad (käesolev töö alapeatükid 2.5 ja 2.6).

Kuritegevusstatistika analüüs tõi välja, et kuritegevus on Kristiine LO-s aastatel 2005-2014 vähenenud, kuid kuritegevuse peamised kohad ei ole märkimisväärselt muutunud. Kuritegevuse

ümberpaiknemine on aset leidnud kohati. Peamise järelalusena saab välja tuua, et piirkondades, kus CPTED põhimõtteid ei ole rakendatud, kuritegevusstatistikaga on suurem.

Kristiine LO-s tehtud ennetusprojektide analüüsimise järelalusena on autor seisukohal, et paljud projektid on tehtud pigem kohustusest, mitte niivõrd eesmärgi täitmise pärast. Ühtlasi puudub selge ja arusaadav ülevaade PPA-s, millised projektid on tehtud ja milliseid tulemusi on need andnud. Sellel põhjusel tegi siinse töö autor ekspertintervjuud, mille tulemused tõid esile, et CPTED rakendamine on Eestis pigem uudne ja vähe kasutatud lähenemine. Selle üks peamisi põhjuseid on tõhusa koostöö puudumine asutuste ja kogukonna ning selliste ekspertide vähesus, kes oskavad CPTED põhimõtteid rakendada.

Probleemsete paikkondade analüüs piirkonnas näitas, et CPTED põhimõtete rakendamine on Kristiine LO-s võimalik ja ühtlasi vajalik. Esineb mitu piirkonda, mis oma tingimustega soodustavad kuritegevust ja hirmu selle ees.

Teoreetilise ja empiirilise osa tulemina analüüsiti lõputöös käsitletud teemat tervikuna ning toodi välja peamised järelalused ja ettepanekud (käesolev töö peatükk 3). Lõputöös välja tood **9** ettepanekut toetavad CPTED rakendamist Kristiine LO-s ja seeläbi piirkonna turvalisemaks muutmist:

Ettepanek 1: Korraldada CPTED teemalisi koolitusi järgmiste asutuste poolt: PPA, Sisekaitseakadeemia, KOV, Eesti Kunstiakadeemia ja Eesti Arhitektide Liit.

Ettepanek 2: PPA-l suurendada koostööteemalisi koolitusi Kristiine LOV-le jt koostööpartneritele.

Ettepanek 3: Parema ennetustulemuse saavutamiseks kaasata Kristiine LOV kohtumistele veel koostööpartnereid, eelkõige Päästeametit ja Tallinna Transpordiametit.

Ettepanek 4: PPA-l välja töötada CPTED teemalisi koolitusmooduleid (2015 aastal väljatöötatud ning peagi valmiv esimene eesti- ja inglisekeelne CPTED käsiraamat politseiametnikele, on abiks selle ettepaneku rakendamisel).

Ettepanek 5: Kristiine LOV-l teha Marja keskuse ümbruses elavate inimestega küsitlus või korraldada ümarlaud, mis annaks ülevaate, millist laadi väljundit kasutada probleemide lahendamiseks ning kuidas seda parimal viisil rakendada.

Ettepanek 6: Kristiine LOV, MTÜ-de ja teiste vabatahtlike ühenduste koostööl ehitada supiköök, päevakeskus või luua muu sotsiaalteenus, mis aitaks vähendada probleemi olemust.

Ettepanek 7: Lääne-Harju politseijaoskonnal talletada projektide aruanded elektroonilisse keskkonda, et oleks parem kavandada ja organiseerida uusi ennetusprojekte.

Ettepanek 8: Koguda kokku ja arhiveerida Lääne-Harju jaoskonnas paberil olevad ennetusprojektid.

Ettepanek 9: Lääne-Harju politseijaoskonnal koostada ja võtta jaoskonna sees kasutusele ennetusprojektide arhiveerimise kord.

Nimetatud ettepanekuid on võimalik realiseerida kahe kuu kuni ühe aasta jooksul peale lõputöö avaldamist. Kõikide ettepanekute teoks tegemine nõuab eelanalüüsi ning neid on vaja rakendada ühel ja samal ajal, mis omakorda tagab CPTED kõige tõhusama rakendamise.

Lõputöös püstitatud eesmärk on uurimisülesannete täitmise ja uurimisküsimustele vastuste saamise kaudu tervikuna täidetud. Esitatud ettepanekud soodustavad turvalisema keskkonna kujundamist ja kuritegevuse vähendamist Kristiine LO-s. Ühtlasi on neid ettepanekuid võimalik rakendada mitte ainult Kristiine LO-s, vaid ka laiemalt üle Eesti ning rahvusvaheliselt, ent täpsemad ettepanekud sõltuvad igast paikkonnas eraldi. Autori hinnangul on oluline jätkata teadusuuringuid käsitletud valdkonnas. Oluline on uurida ja analüüsida CPTED rakendamise tulemi rahvusvaheliselt ning sarnasusi ja erisusi arvestades Eesti eripära.

SUMMARY

The subject of this thesis is the implementation of crime prevention through environmental design. Under investigation is the city district of Kristiine. Crime prevention through environmental design also known as CPTED is handling space as a potential risk factor. In other words crime prevention based on CPTED works through creating a secure space. The knowledge of applying CPTED has increased in the world, creating a new and systemic opportunity to increase security in the society. However, in the context of Estonia there is a lack of experts in this field in private sector, local government as well as in the Police and Border Guard Board, which is why these modern opportunities are not used to their full potential.

The purpose of the thesis is to give an overview of CPTED, to analyze the Kristiine city district in the aforementioned way and to seek solutions to the problems of the Kristiine city district. To achieve the goal of the thesis, it was necessary to phrase four research questions, to which answers were found through four research assignments: firstly, to give an overview of crime prevention and the theory of CPTED; secondly, to analyze the prevention work already taken place in the Kristiine city district; thirdly, to analyze and map crimes taking place in the Kristiine city district through crime statistics; fourthly, to make suggestions how to better implement CPTED in the Kristiine city district through analysis.

Within the first research assignment wider theoretical treatments of crime prevention, the necessity and opportunities of implementing CPTED were analyzed (chapters 1.1 and 1.2). At the same time cartography related to the implementation of CPTED was expanded upon (chapter 1.3). Cartography is important in the context of the thesis to chart “hot spots” in the Kristiine city district also known as places with higher crime statistics and to analyze the problem areas. Versatility is a key word when implementing CPTED. A variety of institutions have to cooperate and also include the local community into this process in order to achieve a positive result. To prevent crimes and not to deal with the consequences of crime it is important to continue with this systematically.

Within the second research assignment the crime statistics of the Kristiine city district and the crime prevention projects conducted there were analyzed (chapter 2.2 and 2.3), expert interviews were carried out (chapter 2.4) and problem areas of the city district were fixated and analyzed (chapter 2.5 and 2.6).

The analysis of crime statistics revealed, that crime in the Kristiine city district during the years of 2005 to 2014 has decreased, although the places where crimes take place have not changed

significantly. Crime displacement has taken place in some areas. The main conclusion is, that areas where the principles of CPTED have not been implemented, have higher crime statistics.

The conclusion, after analyzing the crime prevention projects carried out in the Kristiine city district is, that many projects have been conducted only in order to fulfill assignments, rather than to achieve actual goals. Also there is a lack of a clear and well-understood overview of which projects have been implemented by the Police and Border Guard Board, and of their results. The expert interviews were conducted for this reason and the results revealed that the implementation of CPTED in Estonia is a new and under used approach. The main reason for this is lack of effective cooperation between various government institutions and the local community but also the small number of experts who know how to implement the basics of CPTED.

The analysis of problem areas in the city district showed, that the implementation of CPTED in Kristiine is both possible and necessary because there are several areas with conditions that help promote criminal activity and also fear of crime.

The results of the theoretical and empirical parts of the thesis were analyzed as a whole and the main conclusions and suggestions were revealed (chapter 3). The nine suggestions brought out in the thesis all support the implementation of CPTED in the city district of Kristiine through which the whole area can be made safer:

Suggestion 1: The organization of courses on the subject of CPTED by the following institutions: the Police and Border Guard Board, the Academy of Security Sciences, local governments, the Estonian Academy of Arts and the Estonian Union of Architects.

Suggestion 2: Increase the number of courses on the subject of cooperation to the local government of Kristiine city district and other partners by the Police and Border Guard Board.

Suggestion 3: In order to achieve better results in the area of prevention the local government of Kristiine city district should involve other partners in their meetings, such as: the Rescue Board and the Tallinn Transport Board.

Suggestion 4: The Police and Border Guard Board should work out new courses on the subject of CPTED (the first Estonian and English language CPTED handbook for police officers that was written this year will soon be available, which will also help in the implementation of this suggestion).

Suggestion 5: The local government of Kristiine city district should conduct a survey or a round-table meeting with the inhabitants of the area of Marja center, which would give a better idea on what measures to use and how to alleviate problems in the area.

Suggestion 6: A soup kitchen or a day center should be built or some other social service initiated in cooperation with the local government of Kristiine city district, non-profit organizations and other volunteer groups in order to help alleviate problems.

Suggestion 7: The Lääne-Harju police department should record prevention project reports in an electronic environment in order to better plan and organize new prevention projects.

Suggestion 8: The prevention projects on paper carried out by the Lääne-Harju police department should be gathered up and archived.

Suggestion 9: The Lääne-Harju police department should work out and use a single plan by which to archive prevention projects carried out by the department.

These nine suggestions can be realized in two months up to one year after publishing the thesis. All the suggestions need prior analysis and they need to be implemented simultaneously, which in turn will ensure the most efficient implementation the principles of CPTED.

The goal of the thesis has been achieved through the completion of research assignments and answering of research questions. The suggestions brought forward will help to promote the design of a safer environment and reduce crime in the city district of Kristiine. Also it is possible to apply these suggestions to other areas of Estonia, not only the city district of Kristiine and also internationally, although detailed suggestions depend on the specifics of each different area. In the opinion of the author, it is important to continue with scientific research on the topic of this thesis. It is also important to analyze the results of CPTED implementation internationally and the differences and similarities taking into account the peculiarities of Estonia.

VIITATUD ALLIKATE LOETELU

Angel, S., 2013. *Curriculum Vitae Shlomo (Solly) Angel*. [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://sollyangel.com/wp-content/uploads/2013/11/Shlomo-Angel-CV-23-April-20131.pdf>
[Kasutatud 05. 03. 2015].

Atlas, R. I., 2013. *21st Century Security and CPTED*. 1 toim. New York: Taylor & Francis Group.

Chainey, S. & Ratcliffe, J., 2005. *GIS and Crime Mapping (Google eBook)*. [Võrgumaterjal]

Leitav:

<https://books.google.ee/books?id=FUEh9TUVNagC&printsec=frontcover&hl=et#v=onepage&q&f=false> [Kasutatud 05. 03. 2015].

Contranova OÜ, 2015. *Ilmaarhiiv*. [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://ilm.ee/index.php?45322&aasta=2014> [Kasutatud 17. 05. 2015].

*Cozens, P., Saville, G. & Hillier, D., 2005. *Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED): A Review and Modern Bibliography*, nr 5, pp. 328-356. Curtin University, 2014. *Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED): A Review and Modern Bibliograph*, pp. 9-10. [Võrgumaterjal]

Leitav: http://espace.library.curtin.edu.au/R/?func=dbin-jump-full&object_id=131503&local_base=GEN01-ERA02 [Kasutatud 04. 04. 2015].

Eesti Standardikeskus, 2002. *Kuritegevuse ennetamine linnaplaneerimine ja arhitektuur. Osa I: Linnaplaneerimine. EVS 809-1:2002*, Eesti: Eesti Standardikeskus.

*Ekblom, P., 1988. *Getting the Best out of Crime Analysis*. London: Home Office Crime Prevention Unit. Vanaisak, 2014. *Kuriteoennetuse mõiste*. Tallinn:s.n. [Võrgumaterjal]

Leitav: http://stud.sisekaitse.ee/Vanaisak/Noorsoopolitsei/kuriteoennetuse_miste.html
[Kasutatud 17. 05. 2015].

Euroopa Liit, 2011. *Council conclusions on encouraging Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED)*. [Võrgumaterjal]

Leitav: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/121455.pdf
[Kasutatud 22. 04. 2015].

Euroopa Liit, 2001. *Conclusions of the Conference "Towards a knowledge-based strategy to prevent crime"*. [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6563-2001-INIT/en/pdf>

[Kasutatud 22. 04. 2015].

Fennely, L. J., 2012. *Handbook of Loss Prevention and Crime Prevention*. 5th ed. toim. Waltham: Butterworth-Heinemann.

Fisher, B. S. & Lab, S. P., 2010. Situational Crime Prevention. Rmt.: *Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention*. California: Sage, pp. 879-881.

Greene, J. R., toim., 2007. Crime prevention. Rmt.: *The Encyclopedia of Police Science Volume 1 A-I index*. 3th. New York: Taylor & Francis Group, p. 328.

Greene, J. R., toim., 2007. The Evolution of Situational Crime Prevention. Rmt.: *The Encyclopedia of Police Science Volume 2 J-Z index*. 3th. New York: Taylor & Francis Group, p. 1181.

Hilborn, J., 2007. *Ülevaade kuriteoennetuse planeerimisest*. [Võrgumaterjal]

Leitav:

http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/www.kriminaalpoliitika.ee/files/elfinder/dokumendid/ulevaade_kuriteoennetuse_planeerimisest._j._hilborn._2007.pdf

[Kasutatud 19. 04. 2015].

Information Systems Security, 2015. *Crime Prevention through Environmental Design*.

[Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.infosectoday.com/Articles/CPTED.htm> [Kasutatud 05. 03. 2015].

Jacobs, J., 1961. *The Death and Life of Great American Cities*. New York: s.n.

Justiitsministeerium, 2015. *Justiitsministeeriumi arengukava aastateks 2015-2018*. [Võrgumaterjal]

Leitav: www.just.ee/sites/www.just.ee/files/justiitsministeeriumi_arengukava_aastateks_2015-2018.pdf [Kasutatud 21. 04. 2015].

Justiitsministeerium, 2015. *Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018*. [Võrgumaterjal]

Leitav:

www.just.ee/sites/www.just.ee/files/elfinder/article_files/kriminaalpoliitika_arengusuunad_aastani_2018.pdf [Kasutatud 01. 03. 2015].

Justiitsministeerium, 2015. *Kuriteoennetuse võrgustik*. [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/kuriteoennetus/kuriteoennetuse-vorgustik>

[Kasutatud 21. 03. 2015].

Justiitsministeerium, 2014. *Mis on kuriteoennetus?* [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/kuriteoennetus/mis-kuriteoennetus>

[Kasutatud 18. 12. 2014].

Justiitsministeerium, 2015. *Süüteoennetuse Nõukogu ajalugu.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/kuriteoennetuse-noukogu/ajalugu>

[Kasutatud 16. 05. 2015].

Justiitsministeerium, 2015. *Süüteoennetuse Nõukogu.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/kuriteoennetus/suuteoennetuse-noukogu>

[Kasutatud 11. 05. 2015].

Justiitsministeerium, 2015. *Väike ohvriuring*, Tallinn: Justiitsministeerium (Avaldamata materjal).

Korralduseseadus (2015).

Kuulpak, P., 2014. *Statistika aastaraamat Tallinn arvudes 2014*. August 2014 toim. Tallinn:

Tallinna Linnakantselei.

Lab, S. P., 2014. *Crime Prevention*. 8th toim. Waltham: Anderson Publishing, pp. 25-27, 54.

Luuk, E., Järve, J. & Kaska, M., 2014. *Kuriteoennetus ja jätkutugi kohalikul tasandil*, Tallinn: Eesti Rakendusuuringute Keskus CentAR, lk 4.

Newman, O., 1996. *Creating Defensible Space*, New York: Institute for Community Design.

Washington: s.n.

Oja, T., 2011. *Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“ Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <https://eesti2030.files.wordpress.com/2014/02/ksh-aruanne.pdf>

[Kasutatud 21. 03. 2015].

Politsei- ja Piirivalveamet, 2015. *ALIS*. [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://ppa-siseveeb.polsise/juhtimine-ja-administratsioon/analyyis-ja-statistika/alis/index.dot>

[Kasutatud 02. 01. 2015].

Pärn, T., 2007. *Kriminaalpreventsiooni teoreetilised lähetekohad ning kriminaalpreventsiooni rakendamine Eesti-Rootsi ühisprojekti Killingi-Nõmme piirkondliku projekti arurande näitel.*

[Võrgumaterjal]

Leitav: http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/3140/parn_tonu.pdf

[Kasutatud 21. 03. 2015].

Riigikogu, 2008. *Eesti turvalisuspoliitika põhisuundade aastani 2015 heakskiitmine.*

[Võrgumaterjal]

Leitav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/12979629> [Kasutatud 12.12.2014].

Rohuniit, R., 2007. *Kuritegevuse ennetus ruumilises elukeskkonnas Politsei rollist turvalise elukeskkonna loomisel.* Tallinn: International University Audentes

Siseministerium, 2013. *Mis on Eesti 2030+?* [Võrgumaterjal]

Leitav: <https://eesti2030.wordpress.com/> [Kasutatud 05. 03. 2015].

Selectamark Security Systems plc, 2013. *Toote olemus.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.selectadna.ee/tooteolemus.html> [Kasutatud 22. 03. 2015].

Selectamark Security Systems plc, 2015. *Secure Asset Register.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <https://www.secureassetregister.com/en-gb> [Kasutatud 16. 05. 2015].

Springs, C. o. C., 2014. *Free Home and Business Security Checks.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <https://www.springsgov.com/Page.aspx?NavID=3771> [Kasutatud 05. 03. 2015].

Tallinn, 2015. *Kristiine linnaosa kaart.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.tallinn.ee/g4104s38974> [Kasutatud 16. 05. 2015].

Tallinna Linnavolikogu, 2006. *Kristiine Linnaosa Valitsuse põhimäärus. Kinnitatud Tallinna Linnavolikogu 10. oktoobri 1996 määrusega nr 27.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/427062014020?leiaKehtiv> [Kasutatud 16. 05. 2015].

The Editors of Encyclopædia Britannica, 2014. *Cartography.* [Võrgumaterjal]

Leitav: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/97492/cartography> [Kasutatud 02. 03. 2015].

Traat, U., 2014. *Süüteoennetuse strateegiad ja ennetuse skeem.* Publitseerimata slaidi materjal. Tallinn: Sisekaitseakadeemia

Viikma, T., 2014. *Süütegude ennetusmeetodite arendamine ning uute kasutuselevõtt läbi turvalise elukeskkonna, sh teede ja tänavate kujundamise ja planeerimise.* Publitseerimata slaidi materjal.

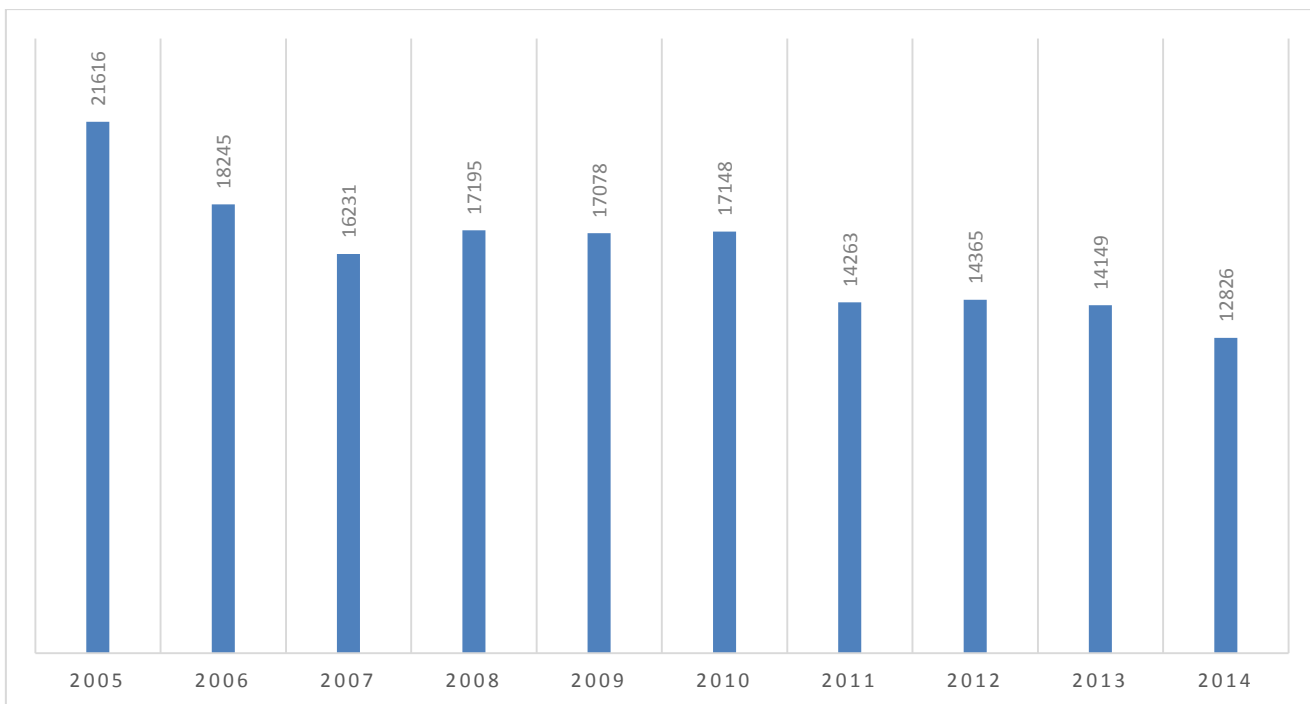
Tallinn: Politsei- ja Piirivalveamet

JOONISTE JA TABELITE LOETELU

Joonis 1. Registreeritud vargused Tallinna linnas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)	22
Joonis 2. Registreeritud vargused Kristiine linnaosas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)	23
Joonis 3. Vargused Kristiine linnaosas kuude kaupa aastatel 2013 ja 2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)	24
Joonis 4. Ennetusprojektide sihtrühm (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)	27
Joonis 5. Ennetusprojektide peamised teemad (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)	27
Joonis 6. CPTED seonduvad projektid (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)	28
Joonis 7. Registreeritud kuriteod Tallinna linnas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)	49
Joonis 8. Registreeritud kuriteod Kristiine linnaosas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)	49
Tabel 1. Mahajäetud majade tabel 2015. aasta seisuga (Ränk, 2015; autori koostatud)	50
Tabel 2. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaaegade kaupa 2013. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud)	55
Tabel 3. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaaegade kaupa 2014. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud)	56
Tabel 4. PPA Lääne-Harju politseijaoskonna 2005-2014 aasta ennetusprojektide tabel (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)	63

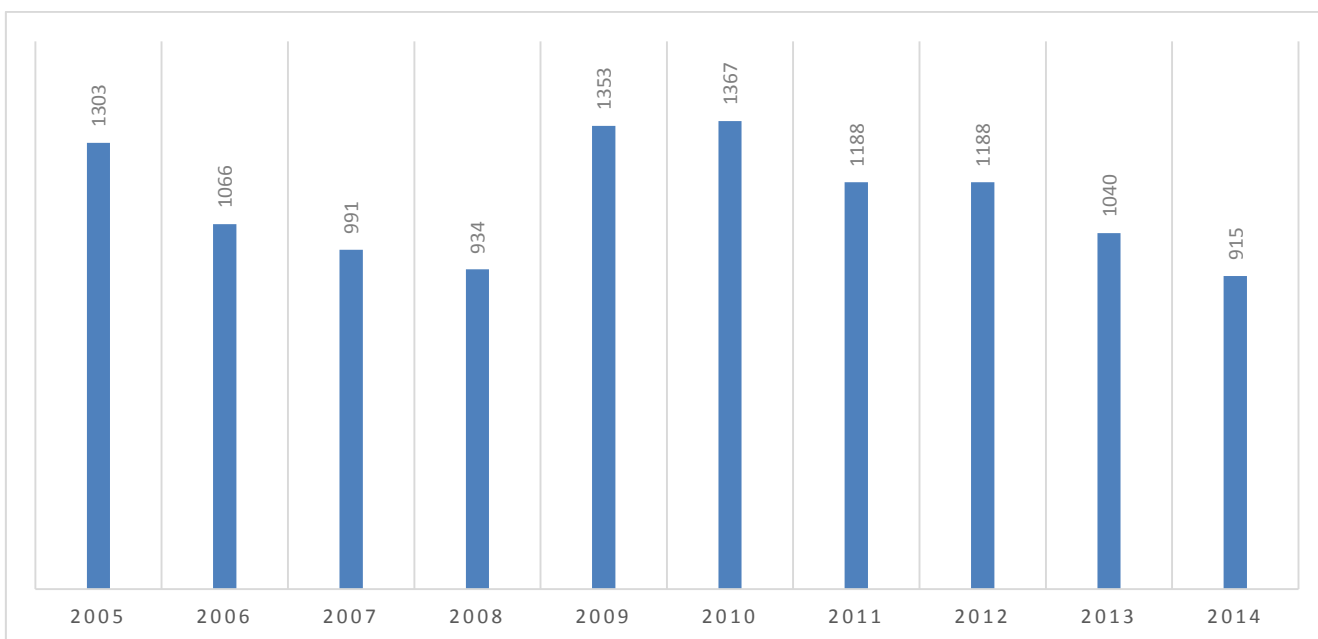
LISAD

Lisa 1. Registreeritud kuriteod Tallinnas ajavahemikul 2005-2014

Joonis 7. Registreeritud kuriteod Tallinna linnas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)

Lisa 2. Registreeritud kuriteod Kristiine linnaosas ajavahemikul 2005-2014

Joonis 8. Registreeritud kuriteod Kristiine linnaosas ajavahemikul 2005-2014 (ALIS, 2015; autori koostatud)

Lisa 3. Mahajäetud majade tabel 2015. aasta seisuga (Ränk, 2015; autori koostatud)

Tabel 1. Mahajäetud majade tabel 2015. aasta seisuga (Ränk, 2015; autori koostatud)

Tänav	Maja nr	Asukoha hinnang
Pirni	9	Kahekorruseline kivihoone, vajab lisakontrollimist. Tööstuspiirkond.
Tulika	34	Kahekordne krohvitud puithoone. Seal peaks naabrite sõnul olema aeg-ajalt kahtlane kontingent. Peaukse juures oli korrektne silt, kuhu pöörduda, kui nähakse võõraid sellel territooriumil liikumas. Asub magistraali ääres ja hoovi sissepääs ei ole piisavalt piiratud. Viimase külastuse käigus 24.04.2015 nägi autor, et renoveerimine ja ehitus käis.
Mooni	43	Ühekordne viilkatusega puitelamu, palju jälgi ja keldri uks lahti. Hoov on prahti täis ja võssa kasvanud, värav lihtsasti avatav (lahti). Vaatluse käigus viibisid territooriumil võõrad isikud, kes autori kõnetamise peale põgenesid. Viimase külastuse käigus 24.04.2015 nägi autor, et hoov on risust, põõsastest ja puudest puhtaks tehtud, keldri sissepääsu ette on ehitusprahti visatud, et keegi majja sisse ei saaks.
Tondi	57	Ühe- ja kahekordne kivihoone, ümber maja jalajälgi. Väga halvas seisukorras Tondi kasarmud.
Paldiski mnt	39	Kahe- ja ühekordne puitelamu. Ümber majade jälgi ei olnud ning kõik sissepääsud olid suletud.
Rästa	17	Kahekorruseline puitelamu. Maja ümber on aed, kuid maja tagant pääseb aiast vabalt sisse.
Kuldnoka	22	Elumaja ja garaaž. Garaaž on lammutatud.
Tammsaare tee	56/ 58	Ühekorruseline kivihoone. Maja ümber jälgi ei olnud ning kõik sissepääsud olid suletud.
Marsi	6	Kahekorruseline kivihoone. Maja ümber jälgi ei olnud ning kõik sissepääsud olid suletud.

Mustamäe tee	5L	Ei ole kasutusel.
Järve	23	Puidust kahekorruseline elumaja. Maja ümber jälgi ei olnud ning kõik sissepääsud olid suletud. Üle aia vaadates oli hoovis näha palju prahti ning territooriumile pääsemiseks oli võimalik lagunened aia vahet kasutada.
Tulika	7	Kinnistul on 3 kahekorruselise kivihoonet (vana tööstushooned). Asub magistraali kõrval, vaatepilt on inetu, lagunened ehitise ja prahti täis ala.
Tondi	53	Kivihooned seisavad kasutuseta. Ümber maja jälgi ei olnud ning kõik sissepääsud olid suletud. Tondi kasarmud, kus ehitustegevust ei olnud märgata.
Tondi	51F	Kahekorruseline kivihoone. Maja ümber jälgi ei olnud ja kõik sissepääsud olid suletud.
Tedre	73	Ühekorruseline mansardiga elamu (Tedre ja Mooni nurgal oleva maja ümber palju jalajälgi ning ukseplangud on lõhutud ja avaus tekitatud). Maja on lammutatud.
Mõituse	25	Kahekorruseline kivist üksikelamu ja kõrvalhoone (jalajälgi ümber maja polnud, kui lumi oli ümber maja sulanud ja ei või selles päris kindel olla). Viimase külastuse käigus 24.04.2015 nägi autor, et kõrvalhoones on end sisse seadnud elama asotsiaal. Väga kehvast seisusest krunt, vajab kindlasti tõsisest tegelemisest. Territooriumile vaba ligipääs, hoov risu ja sodi täis.
Loo	10	Ühekordne mahajäetud kivihoone (endine laohoone). Väravad jm korralikult suletud.
Loo	10A	Kahekordne kivihoone (endine büroo-, laohoone). Väravad jm korralikult suletud.
Linnu tee	38	Ühekorruseline üksikelamu. Hoone omanik Linnu tee 40 omanik ning järelevalve olemas.
Kotka	12	Hoonete kompleksis kasutuseta üks hoone. Viimase külastuse käigus 24.04.2015 nägi autor, et hoones käib ehitus, teises hoones toimus poksitreenn. Hoone on kasutuses, kuid väljanägemine tänavapoolse on halb, klaasid graffitit täis ning vanad ja katkised. Ehitusjärgus olev objekt.

Lisa 4. Ekspertintervjuu Kristel Tamm

1. Millised kuriteo probleemid on Kristiine piirkonnas? Millised on kõige tõsisemad? Palun järjestage probleemid pingereas.

Vargused, eriti taskuvargused ning kelmused. Enim süütegusid on toime pandud Kristiine keskuses ja selle ümbruses.

2. Kas teil on piisavalt inimressurssi ennetustööks? Rahalist ressurssi?

Inimressurssi on väga vähe ning raha saadakse ainult projektide kaudu ning projektide jaoks, kuid need summad on väga väikesed. Krooni ajal oli see 25 000 Eesti krooni ühe aasta kohta. Summa ei ole märgatavalt muutunud, see on eurodeks muudetud ja umbes 2000 eurot ühe aasta kohta. Raha küsitakse näiteks Terviseametist, Tallinna linnalt, MTÜ-de komisjonilt jne. Linnaosa enda eelarvest palju ennetuseks ei saa kasutada, kuna igal aastal eelarvet vähendatakse, mitte ei suurendata.

Inimressurss on piiritletud – enne oli vabaajasektoris noorsootöötaja, erinoorsootöötaja, terviseedendaja, kultuuri- ja spordiedendaja ametikoht linnaosas, kuid neid kohti ei ole enam. Linnavalitsuse otsuse kohaselt on määratud igasse piirkonda üks terviseedendaja. Seega, nüüd on Kristiine linnaosas 1 terviseedendaja kelleks on Tiit Tammvee. Tema põhilised tööülesanded on seotud linnamajandusosakonna tööga. Lisaks Tiit Tammveele on ka veel kultuuri-ja spordiedendaja koht säilinud.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et otseselt keegi antud hetkel kuriteoennetusega ei tegele igapäevaselt ja otsest eelarvet ei ole.

3. Kuidas on koostööpartnerite konkursid korraldatud ennetustöös? Kuidas ja mille alusel valitakse partnereid?

Koostööpartnerite konkursse ei tehta ja see ei ole kuidagi korraldatud.

4. Kas on seatud mingeid eesmärke kuriteoennetusega seonduvalt? Kui jah, siis milliseid eesmärke on seatud?

Ei ole seatud mingeid eesmärke kuriteoennetusega seonduvalt. On olemas Tallinna linna kuritegevuse ennetamise arengukava ja linnaosa enda arengukava, kuid tegutsetakse siiski vastavalt võimalustele ja oskustele.

5. Millised soovitud tegevused on tegemata jäetud/jäänud kuriteoennetusega seonduvalt? Mis on olnud takistuseks/probleemiks?

Raha- ja inimressurss on takistuseks ja probleemiks projektide elluviimisel.

6. Milline on teie ennetusvõrgustik (tugivõrgustik)? Tooge välja peamised, kuid mitte rohkem kui 10tk.

Politsei- ja Piirivalveamet, Punane Rist, Päästeamet, Alaealiste Komisjon, MTÜ-d ja Maanteeamet. Koostöö Punase Ristiga on vähenenud linnaosal, rohkem teeb Punane Rist koostööd nüüd Sotsiaalhooldekandega. Lisaks eelenevatele teeme koostööd ka mobiilse noorsooga. Nad on vabatahtlikud, kes käivad piirkonnas ringi, näevad alaealisi, püüavad nendega kontakti saada ning teevad selgeks kas on tegemist probleemse noorukiga kes viidab oma aega otsides pahandusi. Kui selgub, et tegemist on probleemse noorega, suunatakse vastava ametniku juurde, kes tegeleb siis edasi temaga.

7. Kes tegeleb teil ennetustööga? Millises mahus? (Põhitöö või põhitöö kõrvalt vms)

2008-2014.a. tegeles Kristel Tamm ise ennetusvaldkonnas.

Nüüd on uus terviseedendaja Tiit Tammvee, kes hetkel ei ole ühtegi projekti läbi viinud ning ei tegele otseselt kuriteoennetusega. Samas hädapärased ennetustööga seonduvad asjad teeb ta ära.

Siiski on mõned asutused, kelle juurde saab noori suunata või kellega tehakse tihedat koostööd, näiteks Alaealiste Komisjon ja MTÜ Papaver'i spetsialistid.

8. Milliseid projekte on läbi viidud kuriteoennetusega seonduvalt viimase 10 aasta jooksul? (Näiteks: vägivalda või perevägivaldaga seonduvalt vms)

- Eerika Rahuoja (Sotsiaalhoolekande töötaja) eestvedamisel lasteaia külastused –kuidas ära tunda vägivalda ja kuritegusid
- Orienteerumine, viktoriin ja autasustamine 6.klasside õpilastega, koostöös politsei, pääste jt.
- Rattakoolitus – koostöös politseiga
- Helkuri koolitus
- Munitsipaalmajade reidid koostöös politsei ja meediaga
- LOV kohtumised kogukonnaga, koostöös Sotsiaalhooldekande töötajate, Munitsipaalpolitsei ja Politsei- ja Piirivalveametiga. Lisaks võiks tulevikus kaasata kohtumistele Transpordiameti ja Päästeameti.
 - Mahajäetud majade reidid, mida Kristiine LOV teostab koostöös politsei ja meediaga, on osutunud väga edukaks. Edukus seisneb selles, et peale meediakajastust ja mahajäetud majades tehtud reide, on asunud neid maju lammutama.
 - Linnaosa on ise seni teinud oma piirkonna heaks parkide- ja muu haljasalade korrastust. Näiteks võib tuua Kotkapoja 2b, Tallinn, kus asus väga palju alkoholi pruukivaid inimesi. Peale korrastust on keskkond parenenud – avaliku korra rikkujaid on vähem, paigaldatud on

purskkaevud, pingid jm. Haljasalade korrastusse on linnaosa panustaud päris palju, mis on Kristiine LOV aevates vähendanud süütegude arvu nendes asukohtades.

- Teine hea näide, kus haljasalade korrastus on parandanud piirkonda, on Kristiine linnaosas Löwenruh'i park. Seal korraldab Kristiine LOV erinevaid üritusi, näiteks tervisepäevi. Park on tänu linnaosale heas korras ja käimasoleva projekti raames tehakse ka Cederhilmi park korda. Plaanis on ehitada koerte jalutusväljak.
- Lisaks planeeritakse tulevikus teha korda Otto Kramereri park, kuid täpselt millal, ei osata veel öelda. Sinna mõeldakse teha arvatavasti ka koerte jalutusväljak, kuid see pole veel kinnitatud.

9. Millised on kõige õnnestunud projektid?

Jalgratta teemaga seonduvad projektid mida tehakse koostöös MTÜ Rua Crew vabatahtlikud ja politseiga.

Kepikõnni üritused on sammuti osutunud edukateks ning populaarseteks. Ürituste toimumiskoht on tavaliselt Kristiine piirkonna pargis Löwenruh'is. Osavõtjad on enamjaolt vanemaealised, kuid on ka noori. Vanim osaleja sai sellel aastal 90.aastaseks. Lisaks väga oluline on ära mainida, et kohale tullakse erinevatest Tallinna piirkondadest, mis on väga positiivne Kristel Tamm arvates. Ei ole teada kas teised linnaosad panevad endale kirja osalejate elukohad, kuid Kristiine linnaosa on seda teinud ning see annab hea ülevaate kust kandist inimene tuleb osalema.

Seni on jalgratta teemadel üritusi läbi viinud intervjueritav Kristel Tamm ise, kuid tema ajaressurss on hetkel väga piiratud ning ei ole kindel kas ja kelle eestvedamisel neid üritusi tulevikus korraldatakse. Piirkonna koole on koolitatud selleks, et ise edukalt läbi viia jalgrattaüritusi, kuid kahjuks peab tõdema, et siiani koolid ei ole iseseisvalt neid üritusi korraldanud. Probleemiks on see, et õpetajad ootavad nende ürituste korraldamise eest tasu, kuid rahastajaid ei ole võtta ning õpetajad ei mõista, et ennetus eeldab vahepeal ka tasuta töötamist e. nii öelda aktiivset heategevust ja vabatahtlikkust.

Lisa 5. Ekspertintervjuu Kristel-Liis Kaunismaa

1. Kas Põhja prefektuuris on tehtud CPTED teemalisi projekte?

Ei ole. Ma täpsustaks, süüteoennetusliku tegevuse eelarvelistest vahenditest tehtud ei ole, võimalik, et on mingil muul tasandil, mis ei ole minule teada.

2. Kas osaliselt CPTED-ga seonduvaid projekte on läbi viidud (mis puudutavad kasvõi kaudselt CPTED)?

Otseseid projekte pole läbi viidud, kuid CPTED teemalisi tegevusi on rakendatud erinevate koostööpartneritega. KOV-id kasutavad CPTED põhimõtteid juba praegugi, kuid arvatavasti teevad nad seda enda teadmata ning puuduvad oskused selle paremaks teostamiseks. Hetkel puudub ühtne koostöö ning igapäevases töös on näha, et kõik koostööpartnerid teevad midagi omapead, kuid ei mõista, et tehes koostööd, tuleks tulemus palju parem ja efektiivsem.

3. Kas tulevikus võiks olla CPTED teemalisi projekte?

Jah, võiks olla küll. Koolitused ja teadmiste tõstmine peaks hakkama pihta politsei ja KOV koostöö arendamises ja koolitamisega ning hiljem lisama sinna teised koostööpartnerid ja linnaelanikud.

4. Kas Te näete perspektiivi uutes CPTED projektides?

Jah, näen. Koolitusi vajaks mitte niivõrd piirkonnas elavad inimesed, kuivõrd vajaks seda koostööpartnerid (KOV, arhitektid, politsei jne), kes omakorda siis suunaksid inimesi keskkonnas turvalisemalt mõtlema ja tegutsema. Piirkonna elanikud ei huvitu nii palju turvalise keskkonna kujundamisest, vaid nende põhihuvi on isiklike asjade turvalisus. Isikliku all mõtlen eluruumid, sõiduk, trepikoda jne. Paljuski ongi küsimus teadmatuses, ehk siis kuidas turvalise keskkonna kujundamine aitab kaasa iga ühe isiklikule turvatunde tekkimisele.

5. Miks ei ole Lääne-Harju politseijaoskonnas projektide aruandeid? Miks projektid on arhiveeritud osaliselt?

Sellepärast, et alates 2009. aastast asuvad kõik Põhja prefektuuri tehtud projektid minu juures (Kristel-Liis Kaunismaa, 2015) Pärnu mnt. 139, Tallinn prefektuuris. Mina oman ülevaadet nendest ning aegajalt palun jaoskondadel projekte prefektuuri ära saata. Ei oska öelda miks on projektid sinna arhiveeritud, need peaksid asuma prefektuuris.

6. Kes vastutab jaoskonna tasandil projektide eest?

Igas jaoskonnas on kindlaks määratud üks ametnik, kes vastutab projektide eest.

7. Kas on midagi muutunud ennetusega seonduvate projektide aruandluses või arhiveerimisel?

Otseselt midagi olulist ei ole muutunud. Politsei lähtub ennetustegevuse korraldamisel aastaplaanist, mille nimetus on „Politsei- ja Piirivalveameti ennetustegevuste 2015. aastaplaan“. Aruandlus on Excel'i tabelis nii nagu alati on olnud, kuid muutunud on esitamise kord. Enne oli üldine tabel kõikide jaoskondade kohta kokku, nüüd esitatakse neid eraldi, kuid kokkuvõttes on ennetustegevuste põhimõtted samad.

Lisa 6. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaegade kaupa 2013. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud)

Tabel 2. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaegade kaupa 2013. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud)

Kuu:	Enim toime pandud kuriteod:
Jaanuar	Kell 14:00, teisipäev
Veebruar	Kell 15:00 ja kell 17:00, laupäeval
Märts	Kell 17:00, neljapäev
Aprill	Kell 20:00, esmaspäev ja teisipäev
Mai	Kell 21:00, kolmapäev
Juuni	Kell 17:00, neljapäev ja pühapäev
Juuli	Kell 20:00, teisipäev ja kolmapäev
August	Kell 14:00, neljapäev
September	Kell 16:00, pühapäev
Oktoober	Kell 18:00, kolmapäev
November	Kell 18:00, reede
Detsember	Kell 18:00, neljapäev

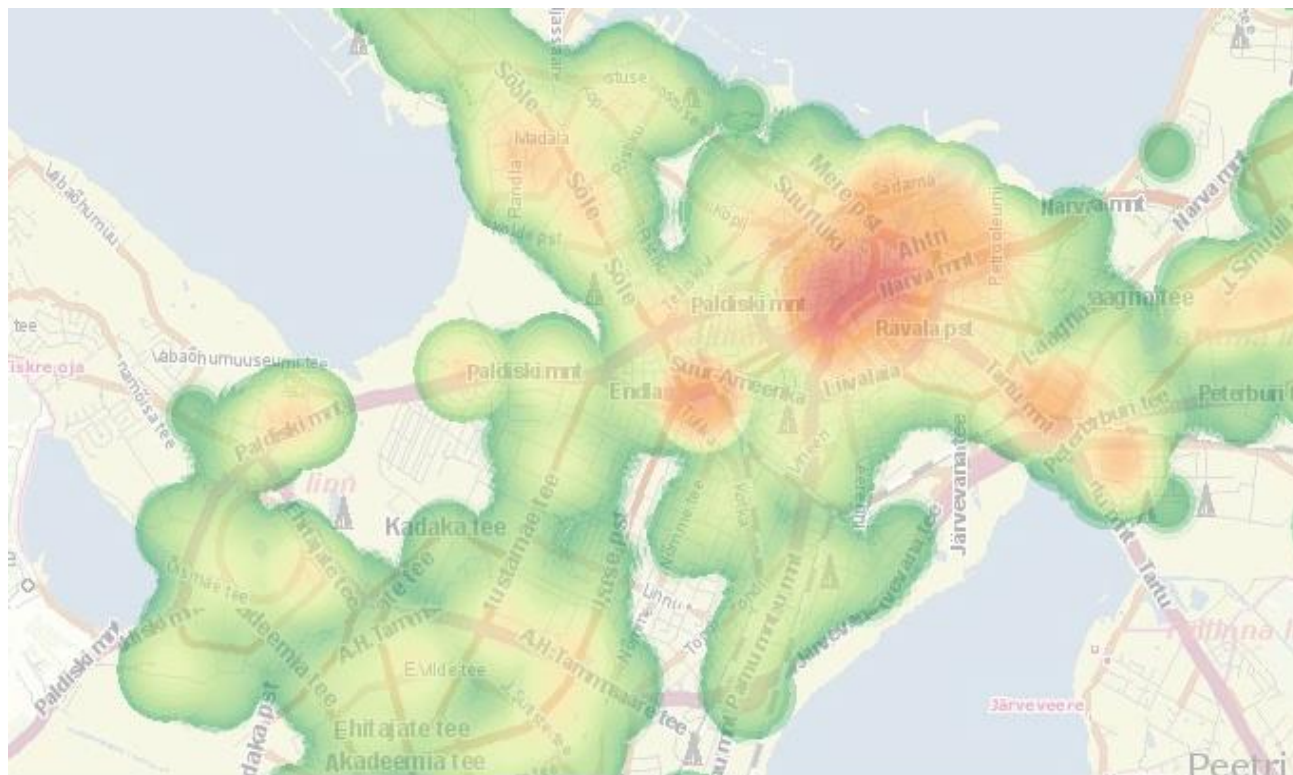
Lisa 7. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaaegade kaupa 2014. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud)

Tabel 3. Registreeritud kuritegude toimumine nädalapäevade ja kellaaegade kaupa 2014. aastal tabel (ALIS, 2015; autori koostatud)

Kuu:	Enim toime pandud kuriteod:
Jaanuar	Kell 18.00, neljapäev
Veebruar	Kell 15.00, kolmapäev
Märts	Kell 19.00, pühapäev
Aprill	Kell 17.00, teisipäev
Mai	Kell 17.00, laupäev

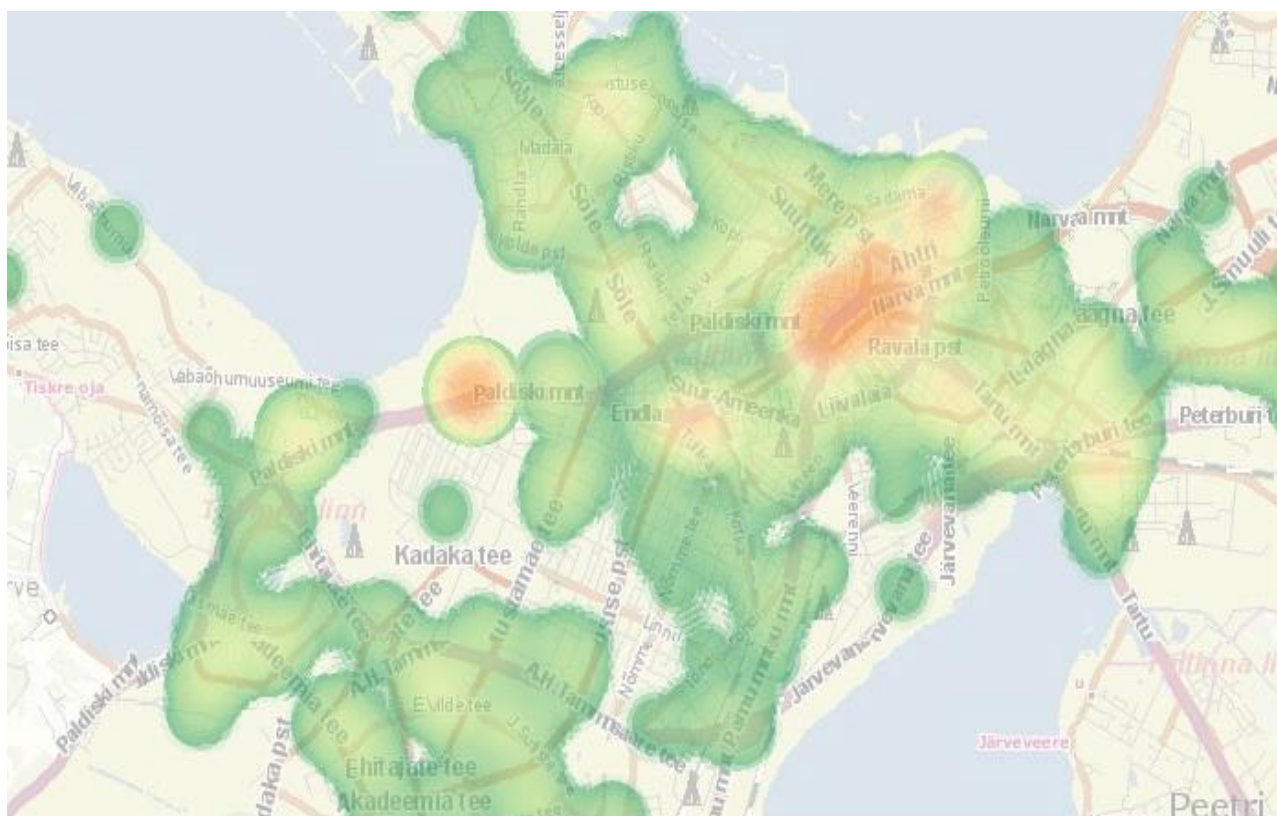
Juuni	Kell 20.00, pühapäev
Juuli	Kell 14.00, neljapäev
August	Kell 14.00 ja 15.00, laupäev
September	Kell 15.00, reede
Oktoober	Kell 17.00, reede
November	Kell 16.00 ja 17.00, kolmapäev
Detsember	Kell 20.00, kolmapäev

Lisa 8. 2013. aasta Kristiine piirkonna kuritegude kuuma koha kaart

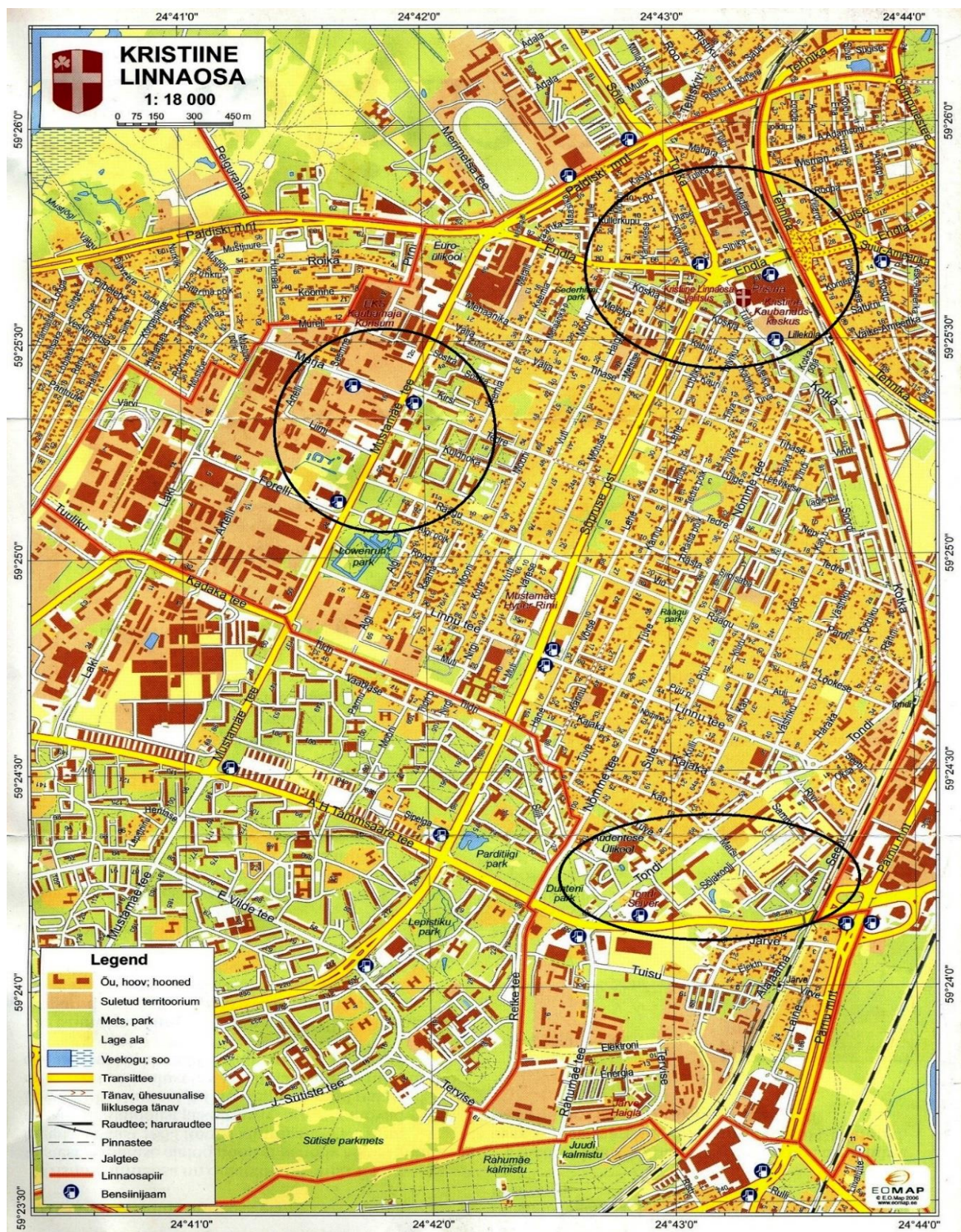
Kaart 1. Politsei- ja Piirivalveameti analüüsi- ja andmelao infosüsteem ALIS seisuga 02.01.2015

Lisa 9. 2014. aasta Kristiine piirkonna kuritegude kuuma koha kaart

Kaart 2. Politsei- ja Piirivalveameti analüüsi- ja andmelao infosüsteem ALIS seisuga 02.01.2015

Lisa 10. Kristiine piirkonna kaart

Autori tehtud märgistused kaardil Kristiine piirkonna probleemkohtadest, 2015. Kristiine piirkonna kaart. (Tallinn, 2015)

Lisa 11. Fotomaterial ebaturvalisest kohast Kotka 1, Tallinn

Foto 1. Autori tehtud foto, 2015. Kotka 1 ühiselamu ebaturvaline sissepääs, kus kogunevad kahtlased isikud igapäevaselt.

Lisa 12. Tondi kasarmute ümbrus, Marsi 6, Tallinn

Foto 2. Autori tehtud foto, 2015. Tondi sõjaväekasarmute piirkonna mahajäetud maja, mis soodustab kuriteohirmu teket.

Lisa 13. Tondi sõjaväekasarmute ümbrus, Tallinn

Foto 3. Autori tehtud foto, 2015. Tondi sõjaväekasarmute ümbruses olev mahajäetud maja, mille ümbruses viibivad kahtlased isikud.

Lisa 14. PPA Lääne-Harju politseijaoskonna 2005-2014 aasta ennetusprojektide tabel (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)

Tabel 4. PPA Lääne-Harju politseijaoskonna 2005-2014 aasta ennetusprojektide tabel (PPA Lääne-Harju politseijaoskond, 2015; autori koostatud)

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Mõõdetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikus
1	Saame tuttavaks-politsei	Tähtajatu	Kristiine, Mustamäe ja Nõmme	Piirkondade koolinoored ning muu elanikkond, teeninduspiirkondade ametiasutuste töötajad, Alaealiste Komisjoni liikmed, eakate klubide liikmed, kiirabiartid jt ametiasutuste töötajad	Politsei- ja Piirivalveamet	Politseitöö- ja töötingimuste tutvustamine, seadusandluse tutvustamine ja kinnistamine, politseieriala vastu huvi tekitamine, õigusrikkumiste ennetamine ja vähendamine	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
2	Nõmme linnaosa naabrivalve projekt	Ei ole teada	Nõmme	Nõmme elanikkond ja asutuste töötajad	Politsei- ja Piirivalveamet, Nõmme linnaosa naabrivalve	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
3	Reklaam	Kogu „Nõmme linnaosa naabrivalve projekt“ ulatuses	Nõmme	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
4	Ümarlaud	Projekti raames 1 aasta, käivitumise korral piiramatu	Nõmme	Nõmme elanikkond ja asutuste töötajad	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
5	Vägivallast	2004	Mustamäe, Nõmme ja	3 eesti kooli ja 3 vene kooli (põhikooli)	Piirkondade LOV ja koolid,	Õpetada lapsi vägivalla vastu astuma, julgustama muredest rääkima ning	Kaob ära vaimne terror. Lapsed julgevad ennast kaitsta ja oma	Tagasiside lastelt, õpetajatelt ja noortekeskuste	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole	Ei ole teada

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikkus
	vabaks	oktoober-november 2004	Kristiine	õpilased)	Politsei- ja Piirivalveamet	õigesti reageerima. Tõkestada alaealiste kuritegevust.	probleemidest rääkida	töötajatelt. Loominguvõistlus			teada	
6	Ümarlaud „Koostöös suudame rohkem“	2005 07.12.2005	Lõuna politseijaoskonna territoorium	Mustamäe ja Nõmme LO sotsiaalhoolekannete, Kristiine LO Alaealiste Komisjon	Politsei- ja Piirivalveamet noorsoopolitsei	Koostöö edendamine, koostööpartnerite tänamine, premeerimine.	Koostöö parendamine	Ei ole teada	Ringkäik, loeng, autasustamine, tänamine, arutelud.	Kokkuvõtte vabas vormis arutelu näol	Politseiametnikud	Ei ole teada
7	„Alati teiega-kodupaik turvaliseks“	2005 Märts-mai 2005, 2008	Nõmme. Mustamäe	Nõmme ja teiste Tallinna piirkondade elanikud ning külalised. 2500 inimest. Lõuna piirkonna lasteasutused, koolid, eriti Mustamäe ja kogu Tallinna elanikud	MTÜ Ohuennetuskeskus, Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Mustamäe LOV, Olerex, Valnes AS, MTÜ Eesti Naabrivalve, AS G4S, Ergo Kindlustus, Securitas Eesti, ARK	Politsei- ja Piirivalveameti tutvustamine, kogukonna laiem kaasamine kuriteoennetusesse, turvalise käitumise õpetamine, kinnistamine	Positiivne tagasiside, koostöö tihenemine	Positiivne tagasiside	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Jätksuutlik
8	„Lasteaiaüritused – jätkuprojekt varem kinnitatud projektile „Kristiine sügispäevad“	2005 sügis	Kristiine, Mustamäe ja Nõmme	Linnaosade koolieelsete lasteasutuste kasvandikud	Politsei- ja Piirivalveamet	Politsei lähendamine lastele. Teadmiste andmine politseiniku tööst, erivahenditest. Nende demonstreerimine. Turvalise käitumise kinnistamine- võõrastega ei mida kaasa, võõrastelt ei võeta midagi vastu jne.	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
9	Politseipäev Kristiine linnaosa koolidele	2007 September – oktoober 2007-2009	Kristiine	Kristiine LO koolid I ja II klassi õpilased – kokku u. 200 last	Kristiine Gümnaasium (II klass- 54 õpilast), Lilleküla Gümnaasium, Eriinternaatkool, Audentese Erakool, Kristiine LOV, Politsei- ja Piirivalveamet	Politseiametnike tutvustamine, anda teadmisi ning demonstreerida politseitööd ning – töövahendeid, liiklusreeglite tutvustamine, põhitõdede meenutamine võõrastega seotud teemal, usalduslike suhete loomine laste ja	Teadmiste tõstmine ja oskus ohuolukorras hakkama saamine	Ei ole teada	Teadmiste kinnistamine liiklusvaldkonnas, liikluspäev	Ei ole teada	Politseiametnikud	Jätksuutlik, huvipakkuv

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikkus
						politsei vahel						
10	„Süvendame tutvust politseiga“	2007	Mustamäe, Nõmme, Kristiine	Mustamäe, Nõmme, Kristiine linnaosa koolinoored ja elanikkond, ametiasutuste töötajad	Politsei- ja Piirivalveamet, Alaealiste Komisjon, linnaosa valitsused läbi avatud noortekeskuste	Politseitöö- ja töötingimuste tutvustamine, seadusekuulekuse süvendamine, osalemine erinevatel kohtumistel elanikkonnaga.	Teadmiste suurendamine, väheneb noorte õigusrikkumiste arv	Kokkuvõtte tegemine, aruanded	Ekskursioonid, infotunnid, õppekäik juhtimiskeskusesse, kohtumised (ümarlaud)	Kokkuvõtted, aruanded	Sirje Tamm	Vägagi jätkusuutlik
11	„Alati teiega-kodupaik turvaliseks“	2007	Nõmme, Männiku	Nõmme ja teiste Tallinna piirkondade elanikud ning külalised. Lõuna piirkonna lasteasutused, koolid	Kaitseliit, MTÜ Ohuennetuskeskus, Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Nõmme LOV, Tallinna linn, MTÜ Eesti Naabrivalve, Tallinna Munitsipaalpolitsei, Olerex	Politsei- ja Piirivalveameti tutvustamine, kogukonna laiem kaasamine kuriteoennetusse, turvalise käitumise õpetamine, kinnistamine	Positiivne tagasiside, koostöö tihenemine, teadlikkuse suurendamine erinevates valdkondades	Ristsõnad, positiivne tagasiside	Infojagamise üritused, koosolekud, turvalisusekomisjoni istung, koguperitused, „pöörlev auto“ kasutamine, erinevad meelelahutuskavad, auhindade loosimine, Nõmme Sõnumis avaldatud ristsõna	Ei ole teada	Lõuna PJ	Ei ole teada
12	„Tähelepanu: taskuvargad!“	2007	Tallinn	100 000 inimest	Politsei- ja Piirivalveamet, Hello AD OÜ, Siseministerium	Vähendada inimeste võimalusi taskuvarguste ohvriks langeda	Teadlikkus suurendamine	Ei ole teada	Avalik kampaania ühistranspordis, veebilehel ning hoiatavate trükiste levitamine	Ei ole teada	Politseikad ettide ennetusprojekt	Ei ole teada
13	„Mida peaks teadma...“	2007	Ei ole teada	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
14	„Koeraga kaasnevad kohustused“	2007	Kristiine	Koeraomanikud	Politsei- ja Piirivalveamet, Kristiine LOV, Tallinna Linnavalitsus	Loomaomanike teadlikkuse tõstmine loomapidamisega kaasnevatest kohustustest	Teadlikkuse suurendamine	Ei ole teada	Ümarlaud elanike, KÜ esindajate, Kristiine LOV esindajate, politsei ning munitsipaalpolitseiga. Kontrolliti korterimajade ümbrusi, jagati spetsiaalseid kotikesi, vesteldi inimestega	Ei ole teada	Politseiametnikud ja politseikad etid	Ei ole teada

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikkus
15	„Ole terve“	2007 27.08. - 15.10.	Nõmme	9.klasside õpilased	Politsei- ja Piirivalveamet, Nõmme LOV, TAI, Nõmme Seikluspark	Propageerida tervislikku eluviisi kooliealiste seas, tutvustada alkoholi ja tubakaseadust	Teadlikkuse suurenemine	Viktoriin, küsitlus	Loeng, tutvustati alkoholi ja tubakaseadust, viktoriin	Eelküsitlus	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
16	„Politseipäev teeninduspiirkonna koolides“	2007	Kristiine, Mustamäe, Õismägi, Nõmme	6-8 klassid õpilased ja õpetajad, 18 000 õpilast	Linnaosa valitsused, koolid, Politsei- ja Piirivalveamet, TAI (Tervisearenguinstituut)	Koostöö erinevate ametkondade vahel, selle tõhustamine. Seadusandluse ja politseitööga seonduvate teadmiste tõstmine, seadusekuulekuse süvendamine	Tõhusa ja tulemusliku koostöö saavutamine erinevate ametkondadega	Ei ole teada	Seadusandluse ja politseitööga seonduva tutvustamine, üritused erinevates koolides	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
17	„Mustamäe turvames“	2007	Mustamäe	Linnaosaelanikud ja noored	Politsei- ja Piirivalveamet, Tallinna linn, MTÜ Ohutusõpetuskeskus, Mustamäe LOV	Turvalisuse tõstmine läbi teavitustöö, ennetusvoldikute ning viktoriini	Teadlikkuse suurenemine	Viktoriin, küsitlus	Tutvustati võimalusi kuidas muuta oma kodu või linnaosa turvalisemaks, jagati teabematerjali, väljapanek keelatud esemetest	Küsitlus	Politseiametnikud	Ei ole teada
18	„Kui jood, ära juhi!“	2007	Tallinn	Autokooli õpperühma õpilased, 25 inimest	Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, OÜ Autosõit	Ennetada joobeseisundis sõiduki juhtimist, liikluskultuuri parandamine, elutervete hoiakute kujundamine, seadusandluse tutvustamine	Teadmiste suurenemine	Ei ole teada	Õppevideo näitamine, loeng	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
19	„Turvapäev Kristiine linnaosas“	2007	Kristiine	Piirkonna elanikkond	Politsei- ja Piirivalveamet, MTÜ Ohutusõpetuskeskus, Kristiine LOV, Tallinna linn, Päästeamet, MTÜ Eesti Naabrivalve	Meelelahutuslikus vormis turvalise elukeskkonna loomise võimaluste tutvustamine, seadusandluse selgitamine ning turvafirmade töö selgitamine	Teadlikkuse suurenemine	Ei ole teada	Turvapäev	Ei ole teada	Politseiametnikud	Ei ole teada
20	Šeff liikleja	2007		Alaealised	Politsei- ja Piirivalveamet	Tõkestada ja ennetada alaealistega seotud õigusrikkumisi, liiklusalane teadmiste suurendamine ning	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätaku-suutlikkus
		20.06.				õigusnormide ülevaate andmine ⁴						
21	„Oska kaitsta enda ja oma vara“	2008 I poolaastal	Ei ole teada	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
22	„Liiklusõnnetus pole õnnistus“	2008 I poolaastal	Ei ole teada	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
23	„Vargus viib vanglasse“	2008 II poolaastal	Ei ole teada	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Alaealiste varavastaste süütegude vähendamine, ennetada noorte kuritegelikule teele sattumist. Seadusandluse teadvustamine, vangla külastus	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
24	„Julge olla julge“	2008 II poolaastal	Ei ole teada	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
25	Õppepäev Lõuna teeninduspiirkonna Alaealiste Komisjoni liikmetele ja lastekaitsetöötajatele	2009 15.12.2009	Mustamäe, Nõmme, Haabersti ja Kristiine	Linnaosade ametiasutuste s.h. sotsiaalhoolekandega ja lastekaitsetöötajad, alaealiste komisjoni liikmed. 40 inimest (24 kohal)	Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet	Koostöö edendamine	Parem arusaamine koostööpartnerite tööst ja võimalustest. Ollakse omavahel tuttavad, teatakse paremini kõikide osapoolte võimalusi, vahendeid jne.	Ei ole teada	Õppepäev, esitlused, arutelu	Eelküsitlus	Politseiametnikud	Jätaku-suutlik
26	„Noor, enne kui jood, mõtle!“	2009 13.04.2009 - 06.05.2009	Haabersti, Mustamäe ja Kristiine	Alaealised õpilased. 30 inimest (13 poissi ja 17 tüdrukut)	Tallinna 32. keskkool, lastekas.ee, mangukoobas.ee, feim.ee	Piirata alkoholi tarbimist, vähendada väärtegevusi, piirata väärtegevusi ja kuritegevusi, mis on alkoholiga seotud, teavitamine ning selgitamine.	Vähem süüteorikumi, teadlikumad alaealised.	Põhja PP 2009. a II poole 6 -kuu statistika võrreldes 2008. aastaga. Küsimustik antud teema kohta	Reklaamplakatid jm korraldamine, infopäeva raames seaduste tutvustamine, praktiline tegevus,	Enne ja pärast küsitlus	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Mõõdetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikkus
27	Esimese projekti taotlus: „Alkoholi müügi piirangud“	2009 02.09.2009 - 20.10.2009	Kristiine	Araz poe müüjad, Maxima poe müüjad, Prisma poe müüjad, kokku 20 täiskavanud inimest	Araz pood, Maxima Eesti OÜ (tühistatud!), Prisma pood	Teadvustada kauplejatele alkohoolse joogi jaemüügi piiranguid ja piirangu rikkumisel kaasnevaid tagajärgi.	„Tulemuse alla on pandud ekslikult eesmärgid“ (autor): Teadvustada müüjaid alkoholi jaemüügi piirangutest, teavitamine rikkumistega kaasnevatest tagajärgedest, tähelepanu pööramine dokumendi kontrollil, alkoholi piiramine alaealiste seas.	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
28	Lõplik projekti taotlus „Valedokumentide kasutamine= kriminaalvastutus“ *(esimese projekti taotlus: „Alkoholi müügi piirangud“)	2009 02.09.2009 - 22.10.2009	Mustamäe	Tallinna Saksa Gümnaasium 10. klasside 52 õpilast vanuses 15-17	Tallinna Saksa Gümnaasium, Tallinna 53. keskkool, Tallinna Tehnika Gümnaasium, Tallinna Nõmme Gümnaasium	Teadvustada alaealisi vale- ja/või võltsdokumendi kasutamise tagajärgedest ja alkoholi tarbimise kahjulikkusest. Teavitamine seadusandlusest, tutvustamine ja selgitamine võltsdokumentidest ja valedokumentidest ning alkoholi legendide teadvustamine läbi praktika.	Parem koostöö politsei ja laste vahel, projekti kajastus meedias, teadvustatud alaealisi vale- või võltsdokumendi kasutamisel kaasnevaid tagajärgi	Projekti tagasiside Tallinna Saksa Gümnaasiumi kodulehel ja kooliajalajalehes	Läbi teooria loengu ning praktilise tegevuse teavitamine ja selgitamine seadusandlusest, võltsdokumentidest ning alkoholi legendidest	Enne loengut tehtud küsitlus	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
29	„Haabersti liiklusäss“	2009 jaanuar-mai 2009 ja 2010	Haabersti	Haabersti LO koolide algklasside õpilased, kokku u.2500 õpilast	Maanteeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Haabersti LOV, MTÜ Plekk-Liisu	Liikluskasvatuse tõhustamine, liiklusalaste teadmiste omandamine, kinnistamine	liiklusalased teadmised kinnistati	Viidi läbi võistlusi: viktoriin ja liiklusväljaku praktiline osa	Liiklusviktoriini koostamine	Ei ole teada	Sirje Tamm	Jätksuutlik-teema aktuaalne
30	„Alati teiega“	2009 märts-mai	Mustamäe	Lõuna piirkonna haridus- ja lasteasutused, koolid, eriti Mustamäe ja kogu	AS G4S, Mustamäe LOV, MTÜ Eesti Naabrivalve, MTÜ Ohutusõpetuskeskus, Maanteeamet, Politsei- ja	Kogukonna lähendamine politseiga. Esmaabi, liikluse ja turvalisuse teemal teadmiste	Positiivne tulemus, viktoriin	Viktoriin turvalisuse teemal	„Pöörleva auto“ presenteerimine, koguperepäev, esmaabi õpe,	Ei ole teada	Politseiametnikud	Jätksuutlik

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikus
				Tallinna elanikud	Piirivalveamet	tõstmine.						
31	„Ela tervislikult“	2009 04.05-31.05.	Nõmme	Põhikooli 4. klassides õppivad õpilased, 57 õpilast	Politsei- ja Piirivalveamet	Teadvustada alaealisi tubaka kahjulikkusest, sisendada noortesse tervislikku ellusuhtumist, seaduse tutvustamine	Teadlikkuse suurenemine	Tagasisideleht	Loengu läbiviimine, seaduse tutvustamine, õppevideo esitamine, diskuteerimine	Ei ole teada	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
32	„Turvavöö tähtsus õnnetuse korral“	2009 03.09-16.10.	Mustamäe	11. klassid	Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Tallinna 37. keskkool, Expressbüroo	Tõsta teadlikust turvavöö ja õnnetuse teemal ning seadusandlusest	Omandatud teadmised praktiliste tegevuste kaudu. Positiivne tagasiside	Eelküsitlus ja tagasiside	Loeng, õppevideo, praktiline tegevus	Eelküsitlus ja tagasiside	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
33	Noore autojuhi põhitööd	2009 september-oktoober	Ei ole teada	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
34	Turvavöötaja valvab ja kaitseb	2009 16.03. - 04.05.	Rahumäe tee 6, Tallinn	Turvavöötajad, turvajuhid, 16 inimest	Politsei- ja Piirivalveamet, Fortis koolitus OÜ, AS G4S, Grift OÜ, Securitas Eesti AS, Hotronic Grupp AS, OÜ Turvateenistus Alfastar	Koostöö suurendamine, turvavöötajatele õigusaktide tutvustamine, teadmiste tõstmine kauplusevargustest tulenevate kriminaal- ja väärteomenetluse kohta	Teadmiste täiendamine: kriminaal- ja väärteomenetlusest varguste puhul, dokumentide vormistamise vallas, isikute kinnipidamisel kaasnevatest tegevustest.	Tagasisideleht	Materjalide jagamine, loengu läbiviimine, tagasiside küsimustiku täitmine, tulemuste analüüsimine, ajaleheartiklite kirjutamine, projekti aruande koostamine	Pärast: tagasiside küsimustik	Kadetid: Boriss Helmelaid, Kadri Jalakas	Tagasiside põhjal – jätkusuutlik. Tuleks teha rohkem ja suuremama uliselt
35	Politseipäev Lõuna politseijaoskonna teeninduspiirkonna koolide 1 klassidele	2010 september-oktoober	Kristiine, Mustamäe, Tondi, Haabersti, Rahumäe	Lõuna piirkonna koolide algklassid – u 1485 last	Mustamäe, Haabersti ja Nõmme koolid, Maanteeamet, Kristiine LOV, Politsei- ja Piirivalveamet	Vähendada lastega toimivate liiklus- jm. õnnetuste arvu, oma piirkonna politseiametnike ja nende töö ning töövahendite tutvustamine, kinnistada liiklusalaseid teadmisi ja põhitõdesid võõrastega rääkimisel.	Ei ole konkreetseid tulemusi	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikus
36	„Alati teiega!“ koguperepäev	2010 märts-mai 2010	Mustamäe	Koolieelsed lasteasutused, koolid, Lõuna piirkonna ja eelkõige Mustamäe ning kogu Tallinna elanikud	MTÜ Ohuennetuskeskus, Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Mustamäe LOV, Olerex, Valnes AS, MTÜ Naabrivalve, G4S, Ergo Kindlustus, Securitas Eesti, ARK	Politsei- ja Piirivalveameti tutvustamine, kogukonna laiem kaasamine kuriteoennetusse, turvalise käitumise õpetamine, kinnistamine	Positiivne tagasiside, koostöö tihenemine	Positiivne tagasiside	„Pöörleva auto“ presenteerimine	Ei ole teada	Ei ole teada	Jätksuutlik
37	„Politseipäev teeninduspiirkonna koolidele“	2010 september-oktoober, pikendatud veebruar	Kristiine	Lõuna teeninduspiirkondade koolide algklassid, u 1485 last	Kristiine LOV, teeninduspiirkonna koolid, Maanteeamet	Vähendada lastega toimuvate liiklusõnnetuste arvu, kinnistada liiklusalaste teadmisi, ennastsäästvat käitumist, tutvustada politseitööd- ja töövahendid	Suure huvi tõttu projekt pikendatud veebruar 2011.a.	Ei ole teada	kinnistati liiklusalaste teadmisi, tutvustati ennastsäästvat käitumist, politseitööd- ja töövahendeid, jagati meeneid	Ei ole teada	Politseiametnikud	Ei ole teada
38	„Hoiu ennast ja oma vara“	2010 12.04-28.05	Mustamäe	Mustamäe sotsiaalkeskust külastavad eakad inimesed, 20 inimest, 63-80 aastased.	Politsei- ja Piirivalveamet, Mustamäe Sotsiaalkeskus, kunstnik Eva Pärnits	Ennetada vanurite kuritegevuse ohvriks langemist	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
39	„Laps liikluses“	2010 aprill-mai	Tabasalu	Tibutare lasteaia 5-aastased lapsed ja nende vanemad	Politsei- ja Piirivalveamet, Tibutare lasteaed, Maanteeamet	Ennetada lastega seotud liiklusõnnetusi	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Politseikadettide ennetusprojekt	
40	„Koolieelik liikluses“	2010 24.0.5-14.06	Kristiine	Linnupesa lasteaia 6-7 aastased lapsed	Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet	Ennetada jalgratturitega toimuvaid liiklusõnnetusi	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
41	„Ohud tänaval-hoia end“	2010 10.05-28.05	Haabersti	Haabersti eakate päevakodu külastajad, 15-25 inimest	Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Ekspressbüroo	Suurendada liiklusohutusala teadmisi eakate hulgas, analüüsida tüüpilisemaid eakatega toimunud liiklusõnnetusi	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikkus
42	„Hoiu oma vara“	2010 12.04-10.06	Kristiine	Kristiine LO korteriühistute esimehed, kohalikud elanikud	Politsei- ja Piirivalveamet, Kristiine LOV	Tõsta Kristiine linnaosa elanike valvsust ja teadlikkust oma vara kaitsmisel	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
43	„Noored mopeedijuhid“	2010 aprill-mai	Mustamäe	Tallinna Tehnikagümnaasiumi 14-18 aastased õpilased	Politsei- ja Piirivalveamet, Haja Autokool, Tallinna Tehnikagümnaasium	Anda teadmisi mopeedi juhtimisest, juhilubade taotlemisest, sõiduõppest	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Politseikadettide ennetusprojekt	Ei ole teada
44	Jätcuprojekt „Hoiu oma vara“	2011 11.04.2011 - 16.07.2011	Kristiine ja Nõmme	Nõmme linnaosa KÜ 25 inimest, Kristiine linnaosa KÜ 20 inimest (kokku 45 inimest).	G4S Eesti AS, Salva Kindlustus, Abloy Oy, Nõmme LOV, Kristiine LOV, Politsei- ja Piirivalveamet, JCDecaux, Veiko Kask (123 Meedia OÜ)	Korteriühistute valvsuse ja tähelepanelikkuse tõstmine vara kaitsel. Koostöö töhustamine KOV ja PPA vahel.	Tõuseb inimeste teadlikkus oma vara kaitsmise võimalustest. Varguste arvu vähendamine. Koostöö tihenemine KOV, PPA, KÜ ja elanike vahel. Inimeste teadlikkuse kasv läbi ümarlaua loengute ja selle tagasiside andmine	Tagasiside küsitluse analüüs	Ümarlaua ürituste läbiviimine, 32 plakati paigaldamine, reklaami avaldamine linnaosa lehes	Pärast tagasiside küsitluse analüüs	Politseikadettide ennetusprojekt	Jätksuutlik laiendades projekti ka teistesse piirkondadesse
45	Kuidas käituda süütegude korral?	2011 20.03.2011 - 09.05.2011	Vanalinn	Gustav Adolfi Gümnaasium 10. klasside õpilased vanuses 16-18 aastat (kokku 70 õpilast).	Politsei- ja Piirivalveamet, Gustav Adolfi Gümnaasium	Teadustamine kuidas käituda süütegude korral, teadlikkuse suurendamine, koostöö parandamine elanike ja politsei vahel.	Noorte teadlikkuse paranemine	Küsitlused	Loeng, infovoldikute jagamine, video esitamine	Eel- ja järelküsitluse analüüs	Politseikadettide ennetusprojekt	Jätksuutlik
46	Ohutult liikluses	2011 juuni-november	Haabersti, Nõmme, Mustamäe, Kristiine	Haabersti, Nõmme, Mustamäe, Kristiine piirkonna lasteaialapsed, kasvatajad, algklasside õpilased ja õpetajad. Umbes 2000 inimest	Maanteeamet, Politsei- ja Piirivalveamet	Laste osalusel toimivate liiklusõnnetuste vähendamine, õpetada ohutut liiklemist, kinnistada liiklusalaseid teadmisi	Liiklusõnnetuste arvu vähenemine	Osalenud laste ja täiskasvanute arv, teostatud teoreetiliste loengute ja praktiliste õppuste arv ja maht, politseiametnike osalusmaht üritustes läbiviimisel, saadud hinnangud ja tagasiside projekti	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikkus
								sihtühmalt				
47	„Kõik on autorid, vaid vähesed teavad seda“	2011	Ei ole teada	Ei ole teada	Politsei- ja Piirivalveamet	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
48	Kaitse ennast	2011 26.04-09.06	Mustamäe	Tallinna Tehnikagümnaasiumi 8-9 aastased õpilased, kuni 50 õpilast	Politsei- ja Piirivalveamet	Suurendada laste teadlikkust liikluses eesootavatest ohtudest ja liiklusreeglitest, mida on vaja täita, et nad liiklusõnnetustesse ei satuks.	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
49	Ohutu liiklus	2011	Mustamäe	Tallinna Saksa Gümnaasiumi 4 klassi 27 õpilast	Politsei- ja Piirivalveamet	Vähendada laste sattumist liiklusõnnetustesse, suurendada laste teadmisi liiklusohutusest ja jalgratta turvavarustusest ning liiklemisest jalgrattal	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
50	„Hoiä oma vara!“ – Ära jäta oma asju autosse!	2012 16.04.2012 - 15.06.2012	Kristiine	Autoomanikud, kokku 25 000 inimest	LOV, USS Security, IF P&C Insurance AS, Northern European Outdoor Media OÜ, Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet, Rovico, Lilleküla komando, Autosõit OÜ	Korterühistute ja sõiduki kasutajate valvuse ja tähelepanelikkuse tõstmine vara kaitsel. Koostöö tõhustamine KOV ja PPA vahel. Vähendada varavastaste süütegude arvu piirkonnas	Paraneb inimeste teadlikkus oma vara kaitsmise võimalustest. Varguste arvu vähendamine. Koostöö tihenemine KOV, PPA, korteriühistu ja elanike vahel	Projekti analüüs (koostööpartnerite tagasiside)	Jagatud 8000 parkimiskella/infovoldi kut, paigaldatud ca 1000 plakati korrusmajade koridoridesse, korraldatud turvalisuse päev, kevadlaadal jagatud infovoldikuid/parkimis kellasid, peetud informatiivseid loenguid, tehnika demonstratsioon.	Pärast tehtud projekti analüüs	Paul Pihelgas	Jätksuutlik ja vajalik
51	Abikäsi	2012 veebruarmai 2012	Astangu	Kristiine, Haabersti, Nõmme, Mustamäe erivajadustega noored ja täiskasvanud.	Kristiine, Haabersti, Nõmme, Mustamäe LOV, Maanteamet, TAI, Politsei- ja Piirivalveamet, Põhja Prefektuuri künoloogiatalitus, Astangu Kutserehabilitatsioonikeskus	Vähendada puudega inimeste poolt toimepandud süütegude arvu ning suurendada teadlikkust oma õigustest	Koostöövalmiduse suurendamine, teadlikkuse kasvamine	Viktoriin	Ürituste läbiviimine, teadmiste andmine teabepäevadel, viktoriin	Pärast tagasiside ja viktoriin	Politseiametnikud	Vägagi jätkusuutlik

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Möödetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätaku-suutlikkus
				Kokku 350 umbes inimest.	, Õismäe Kool, Tondi põhikool, Puuetega noorte õppekeskus JUKS Mustamäel, Pihlaka Arenduskeskus ja Puuetega Inimeste Koda Kristiine linnaosas	ja kohustustest.						
52	„Abikäsi“ jätkuprojekt	2013 Veebruar-mai ja september-november 2013	Kristiine, Haabersti, Nõmme, Mustamäe	Eri vajadustega noored ja täiskasvanud, kokku umbes 350 inimest	Politsei- ja Piirivalveamet, Kristiine, Haabersti, Nõmme, Mustamäe LOV, Maanteeamet, TAI, Põhja Prefektuuri künoloogialaitus, Astangu Kutserehabilitatsioonikeskus, Õismäe Kool, Tondi Põhikool, Pihlaka arengukeskus, Kõo Päevakeskus, Tallinna- ja Harjumaa Kurtide ühing	Vähendada puudega inimeste poolt toimepandud süütegude arv ning suureneb nende teadlikkus oma õigustest ja kohustustest.	Politseiga koostöövalmiduse suurendamine. Laste teadlikkuse tõstmine turvalisuse ja interneti ohtudega seoses ⁹	Ei ole teada	Seaduste käsitlemine, „müütide“ murdmine, Kohtumised: ühistegevuste- ja mängude kinnistati teadmisi, seadusandluse käsitlemine, „müütide“ murdmine	Ei ole teada	Sirje Tamm	Jätaku-suutlik
53	„Koostöös peitub jõud“ (jätkuprojekt)	2013 Veebruar-oktoober	Nõmme, Mustamäe, Kristiine, Haabersti	Piirkondade elanikud, koolide õpilased ja koolieelsete lasteasutuste kasvandikud, kokku u 2500 inimest, millest 500 haridusasutuste inimesi ning 2000 elanikku	Tallinna Nõmme Põhikool, Tallinna Mustamäe gümnaasium, Vindi lasteae, Tabasalu gümnaasium, Rõõmupesa lasteae, Tallinna 1.lasteaed-alkool, United Motors, Maanteeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, piirkonna LOV-sed, jt koolid ning lasteaiad	Linnakodanike usalduse tõstmine politsei suhtes ja omavahelise koostöö parendamine, mille tulemusel suureneb elanike turvatunne ja väheneb risk langeda süüteo ohvriks	Suurenenud kodanike usaldus politsei vastu, paranenud koostöö, teadlikkuse suurendamine politsei töö kohta, paranenud teadlikkus, kuidas vältida süüteo ohvriks langemist, kuidas kaitsta oma vara, kuidas käituda ohvri või tunnistaja rollis, kuidas ohutult ja eeskujulikult liikluses käituda	Projekti osalenud laste ja täiskasvanute arv, korraldatud ürituste arv ja maht, politseiametnike osalusmaht ning saadud hinnangud ja tagasiside projekti sihtrühmalt	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada
54	„Ületa teed õigel ajal ja õiges kohas“	2013 01.01. - 27.12.	Kristiine	Vanurid, noored, lapsed, Swedbank kliendid ca 200 000 inimest ja ühistranspordi kasutajad ca 100 000 inimest	Kristiine LOV, Politsei- ja Piirivalveamet, Swedbank Eesti AS, Tallinna transpordiamet	Läbi teavitustöö kasvab kergliiklejate liikluskultuur, teadmiste täiendamine, süütegude vähendamine, õnnetuste ennetamine	Teadmiste täiendamine ja liiklusalaste süütegude vähendamine ning liiklusõnnetuste arvu vähenemine	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada

	Projekti nimetus	Toimumis-aeg	Piirkond	Sihtgrupp ja selle suurus	Koostööpartnerid	Eesmärk	Tulemus	Mõõdetavad hindamis-kriteeriumid	Tehtud tegevused	Uuring/analüüs/vms enne/pärast	Teostaja	Jätksuutlikus
55	„Ületa teed õigel ajal ja õiges kohas“ – jätkuprojekt	2014 15.03-31.08.	Kristiine	Kristiine linnaosa 160 täiskasvanut ja eakad	Kristiine LOV, Politsei- ja Piirivalveamet	Teadlikkuse tõstmine, helkurite jagamine, liikluskultuuri tõstmine.	Liiklusalaste teadmiste täiendamine ja liiklusalaste süütegude vähenemine jalakäijate seas ning liiklusõnnetuste arvu vähenemine. Politsei maine ja usalduse suurendamine elanike hulgas	Tagasiside ja selle kohta tehtud analüüs.	Loeng bussireisi ajal, sõites Rakverre. Interaktiivne õppeprogramm Rakveres, Eesti Politseimuuseumis, küsitluse läbiviimine	Küsitluste läbiviimine (2tk), küsitluste analüüs ja statistika koostatud (<i>analüüsi ja statistika koostas autor praktiliselt olles</i>)	Kairi Ränk	Jätksuutli Tagasisidelehe järgi, vajalik

Lisa 15. DVD 2014. aasta CPTED projekti seminari video